THOMÆ HOBBES

ANGLI

Malmesburiensis Philosophi

VITA.

CAROLOPOLI,
Apud *Eleutherium Anglicum*, sub Signo Veritatis, 1682.

—— Qui nos damnant, Histriones sunt maxumi,
Nam Curios simulant, vivunt Bacchanalia.
Hi sunt præcipue quidem Clamosi, Leves,
Cucullati, Lignipedes, cincti Funibus,
Superciliosum, Incurvi-cervicum Pécus.
Qui, quod ab aliis Habitu & Cultu dissentiunt,
Tristésque Vultu vendunt Sanctimonias,
Censuram sibi quandam, & Tyrannidem occupant;
Pavidámque Plebem territant Minaciis.

ANGELUS POLITIANUS,

Prolog. in Plauti Menachmos.

TRINITY COLLEGE
LIBRARY.
CAMBRIDGE

Illustrissimo Domino

GULIELMO

DEVONIÆ COMITI,

Nobilissimæque Familiæ

CANDISIANÆ,

Summis HOBBII Mæcenatibus,

Malmesburiensis Philosophi

VITAM

Humillimè

Dicat Consecrátque

EDITOR.

Illustrissimo Domino

GUILIELMO

DUVONIÆ COMITI,

Nobilissimoque Familiæ

CANDISIANÆ

Summis Honoribus

Adumbratum

VITAM

Dicat Consecratque

EDITOR.

To Mr. Hobbes.

1.

VAst *Bodies* of *Philoſophy*
I oft have ſeen and read;
But all are *Bodies dead*,
Or *Bodies* by *Art faſhioned*.
I never yet the *Living Soul* could ſee,
But in thy *Books* and *Thee*.
'Tis onely *God* can know
Whether the fair *Idea* Thou doſt ſhow
Agree entirely with his *own* orno.
This I dare boldly tell,
'Tis ſo *like Truth* 'twill ſerve our turn as well.
Juſt, as in *Nature* Thy *Proportions* be,
As full of *Concord* their *Varietie*,
As *firm* the parts upon their *Center* reſt,
And all ſo *Solid* are, that they at leaſt
As much as *Nature*, *Emptineſs deteſt*.

2.

Long did the mighty *Stagirite* retain
The *univerſal intellectual reign*,
Saw his own Countries ſhort-liv'd *Leopard* ſlain:
The ſtronger *Roman Eagle* did out-fly,
Oftener *renew'd* his *Age*, and ſaw that *dy*.
Mecha it ſelf, in ſpight of *Mahumet* poſſeſt,
And chas'd by a wild *Deluge* from the *Eaſt*,
His *Monarchy* new planted in the *Weſt*.
But as in time each great Imperial Race
Degenerates, and gives ſome new one place:
So did this noble *Empire* waſt,
Sunk by degrees from Glories paſt,
And in the *Schoolmens* hands it periſht quite at laſt.
Then nought but *Words it grew*,
And thoſe all *Barb'rous* too.

It *perisht*, and it *vanisht* there:
The *Life* and *Soul* breath'd out, became but empty *Air*.

3.

The *fields* which answer'd well the *Ancients Plow*,
Spent and outworn return *no harvest* now,
In barren *Age* wild and unglorious lie,
And boast of *past Fertility*,
The *poor relief* of *present Poverty*.
Food and *Fruit* we now must want,
Unless new *Lands* we *plant*.
We break up *Tombs* with *sacrilegious hands*;
Old *Rubbish* we remove;
To walk in *ruines*, like vain *Ghosts*, we love.
And with fond *Divining Wands*
We search among the *Dead*
For Treasures *Buried*.
Whilst still the *liberal Earth* does hold
So many *Virgin-mines* of *undiscover'd Gold*.

4.

The *Baltick*, *Euxine*, and the *Caspian*,
And slender-limb'd *Mediterranean*,
Seem *narrow Creeks* to *Thee*, and onely fit
For the poor wretched *Fisher-boats* of *Wit*.
Thy nobler *Vessel* the vast *Ocean* tries,
And nothing sees but *Seas* and *Skies*,
Till unknown *Regions* it descries;
Thou great *Columbus* of the *golden Lands* of *new Philosophies*.
Thy task was harder much than his;
For thy learn'd *America* is
Not onely found out first by *Thee*,
And rudely left to *Future industrie*;
But thy *Eloquence* and thy *Wit*,
Has *planted*, *peopled*, *built*, and *civilized* it.

5.

I little thought before,
(Nor being my *own self* so *poor*,

Could

Could comprehend so vast a *store*)
That all the *Wardrobe* of rich *Eloquence*
Could have afforded half enuff,
Of *bright*, of *new*, and *lasting* stuff,
To cloath the *mighty limbs* of thy *Gigantic sense*.
Thy solid *Reason*, like the *Shield* from Heaven
To the *Trojan Heroe* given,
Too strong to take a mark from any mortal dart,
Yet shines with *Gold* and *Gems* in every part,
And *Wonders* on it grav'd by the learn'd hand of *Art*;
A *Shield* that gives delight
Even to the *Enemies* sight,
Then when they're sure to *lose* the *Combat* by't.

6.

Nor can the *Snow* which now cold *Age* does shed
Upon Thy reverend head,
Quench or allay the noble *Fires* within;
But all which Thou hast *bin*,
And all that *youth* can *be*, Thou'rt yet,
So fully still dost Thou
Enjoy the *Manhood* and the *Bloom* of *Wit*,
And all the *natural heat*, but not the *Fever* too.
So *Contraries* on *Etna's* top conspire;
Here hoary *Frosts*, and by them breaks out *fire*.
A secure *peace* the *faithful neighbours* keep;
Th'emboldned *snow* next to the *flame* does *sleep*.
And if we weigh, like *Thee*,
Nature, and *Causes*, we shall see
That thus it *needs must be*;
To things *Immortal*, *Time* can do no wrong;
And that which never is *to die*, for ever must be *Young*.

ABRAHAM COWLEY.

IN

Libellum Præstantissimi

THO. HOBBES,

Viri verè Philosophi,

De Naturâ Hominis.

Qua magna Cœli *mœnia*, *& tractus* Maris,
Terræque *fines*, *siquid aut ultra est*, *capit*;
Mens *ipsa tandem capitur*: omnia *hactenus*
Quæ nôsse potuit, *nota jam primùm est* Sibi.
Accede, Lector, *disce quis demùm sies*;
Et Inquilinam jecoris agnoscas tui,
Quâ propiùs *hæret nil tibi*, *& nil tàm* procul.
Non hîc Scholarum frivola, *aut* Cassi Logi,
Quales per annos fortè plus septem legit,
Ut folle pleno prodeat, Rixæ Artifex;
Vanásque merces futili linguâ crepet:
Sed sancta Rerum pondera, *& Sensus graves*,
Quales paravit decuit, *ipsa cum fuit*
Pingenda Ratio, *& Vindici suo adstitit*.
Panduntur omnes Machinæ *Gyri* tuæ,
Animæque *Vectes*, *Trochleæ*, *Cunei*, *Rotæ*,
Quâ concitetur arte, *quo sufflamine*
Sistatur illa rursus, *& constet sibi*:
Nec si Fenestram pectori humano suam
Aptâsset ipse Momus, *inspiceret magis*.
Hic cerno levia Affectuum *vestigia*,
Gracilesque Sensûs *lineas*, *video quibus*
Vehantur alis blandulis Cupidines,
Quibúsque stimulis urgeant Iræ *grave*

Hic

Hîc & Dolores, & Voluptates suos
Produnt recessus; ipse nec Timor latet.
Has nôrit artes quisquis in foro velit
Animorum habenas flectere, & populos trahit
Aptis ligatos nexibus jungi sibi
Hic Archimedes *Publicus figat pedem.*
Siquando Regna Machinis Politicis
Urgere fatagit, & feras Gentes ciet,
Imisque Mundum sedibus Mundum quatit:
Facile domabit cuncta, qui Menti imperat.
Consultor audax, & Promethæi potens
Facinoris Animæ! quis Tibi dedit Deus
Hæc intueri Sæculis longè abdita
Oculósque luce tinxit Ambrosiâ tuos?
Tu Mentis omnis, at tuo nulla est capax.
Hâc laude solus fruere: Divinum est opus
Animam creare; proximum huic, Ostendere.

Rad. Bathurst, A. M.
Col. Trin. Oxon. Soc.

IN

THO. HOBBES.

Futilis Exornet Barbatos Pompa Magistros,
Et Schola Discipulos Cogat Inepta Leves:
Assulsit Nova Lux Tenebroso Hobbesius *Orbi,*
Quanta est Laus Hominem Restituisse Sibi?

Jo. Awbrey Arm. E. Soc. Reg.

AD LECTOREM PRÆLOQUIUM.

VIrorum virtute doctrinaque illustrium institutam Vitæ rationem posteris immortalitati consecrare, Rei Literariæ atque publicæ, plurimum interest. Quare optimè de Humano genere meruisse censendi sunt, qui Antiquorum Vitas scriptis tradiderunt; quam quidem provinciam obiisse Veteres illi, majori cum Veritatis studio & fide meliore, quam in contexendis Divorum historiis scriptores Ecclesiastici, haud iniquis rerum arbitris jure videantur. Multifaria porro scriptorum turba (inter quos nonnulli satis feliciter) recentioris ævi Literatorum memoriam posteritati commendavit.

Inter lumina autem Scientiarum lumina & ornamenta quæ sæculum hoc magnorum Ingeniorum feraciſſimum in lucem protulit, Clarissimum emicuit Ingenium THOMÆ HOBBES *Malmesburiensis*, viri supra communem mortalium sortem longissimè evecti, in quo Natura Parens nondum effœta, eximii cujusdam nixus specimen ostentare decrevit.

Ingens illi mentis robur & vastus animus, gravissima cogitationum pondera, judicium acre, ratiocinium incredibili sagacitate admirandum. Hinc illi in Scientiis ordeum & inaccessum nihil; Moralis & Civilis prudentiæ culmen & fastigium assecutus est; rerum naturam penitissimè indagavit. Mathematicas artes subtilissimè excoluit. Magnam Linguarum Græcæ Latinæque peritiam, & in hodiernis exercitationem haud mediocrem tanto Viro adstruere supervacaneum facilè censeatur, certè Anglicani sermonis Genium adeò fœliciter expressit, ut cum præstantissimis Gentis nostræ Scriptoribus contendus veniat. Exemplo sit Gravissimus historicus Thucydides, quem vel ipsis * Veteribus sub-

* *Ciceroni Dionys. Halicarn. Hermog. Photio.*

ſubobſcurum adeo perſpicuè, adeo venuſtè & eleganter tranſtulit, ut nihil ſupra. Quid de Poëſi dicam? in quâ divitem naturam ita ſtudio & præceptis artis expolivit, ut Poëtam ageret non infœlicem & ſimul Poëtæ judicem ſummum. Cogitatis polluit adeo claris & perſpicuis, ut dogma, dum proponitur, in mentem cuiquam incidere potuiſſe, dum probatur, non omnibus cognitum fuiſſe, mireris; tantum potuit elocutio ipſi propria. Hoc quidem de illo vere prædicari poteſt, ſive ſolutâ ſeu numeris adſtrictâ oratione uteretur, quamcunque ſibi materiam tractandam ſuſcepit, illam inſigniter exornare, & miro quodam ſpiritu animare videbatur. Quid recenſeam multiplicem in omni pene materiâ ſcriptorum copiam, Paradoxam opinionum veritatem, ſummam apud Principes & Magnates gratiam, inter eruditos famam latè diffuſam, licet partium ſtudiis in contraria diſciſſis; His mirantibus, laudantibus, & omnia bona dicentibus; Illis interim; Eccleſiaſticis præſertim cujuſcunque generis, gravia crimina ne dicam convicia paſſim intentantibus; magnum denique diſcipulorum numerum qui tantum hominem tanquam novæ alicujus Philoſophorum familiæ Principem & authorem conſtantur.

Cum itaq; pararià operâ *Tui* viri optimi, in manus meas incidiſſet libellus de vitâ & moribus *Hobbii*, à docto quodam, ſummo ejus amico conſcriptus Oratione ſane gravi, prudenti ac modeſtâ, mei officii eſſe duxi, publici ipſum juris facere. Quod quidem præſtiti, his permotus rationibus, tum ut memoriæ *Hobbiane* conſuleretur, ob allatas Philoſophiæ ſecundum libertatem vindicias; quod hercle facinus ſummmè glorioſum, poſt Verulamium, Carteſium, Gaſſendum, quantos viros! egregiè perpetravit Magnus ille *Malmesburienſis*; tum ut amicis pariter ac inimicis de ipſo ſatisfieret; Quin & nonnulli hoc ipſum ad laudem atque decus Gentis noſtræ haud mediocriter attinere exiſtimarent.

Nollem autem hallucinetur aliquis, quaſi me in illius diſciplinam tanquam in ſervitutem addixerim, in illius verba juratum, opinionum vadem & ſponſorem futurum; aut cum quoquam qui

quî ob materiam aliquam bellum ipſi literarium indixerit, contentionis ſerram ducturum; non enim de ſcriptis ejus, aliorúmve contrariis mihi arbitrium ſumere animus eſt, cui negotio quam impar ſim, facile ſentio; ſed nudam veri & facti hiſtoriam proponere, nihilque intempeſtivo præjudicio onerare. Quare neminem mihi jure ſuccenſurum ſpero; Te interim, Benevole Lector, rogo obteſtórque, ut mihi linguâ animóque faveas, tenui hâc opellâ manibus Hobbianis parentare conanti.

R. B.

THO.

THO. HOBBES
Malmesburiensis
VITA.

Thomas Hobbes, Natus Apr. 5. 1588. *Malmesburiæ*, Agri *Wiltoniensis*. Literis Latinis & Græcis initiatus, annum agens decimum quartum, missus est *Oxonium*; ubi per quinquennium mansit, operam impendens studio Logicæ & Physicæ *Aristotelicæ*. Cùm annum ageret vicesimum, commendatus ab amicis, *Oxonio* relicto, recepit se in domum Domini *Gulielmi Cavendish* Baronis de *Hardwick*, & (paulo post) Comitis *Devoniæ*, ubi Filio ejus primogenito Adolescenti sibi ferè coætaneo servivit, placuitque tum Filio tum Patri, temperans, sedulus, hilaris. Anno sequente, Domino suo in Urbe perpetuò fere degens, quod didicerat Linguæ Græcæ, & Latinæ, magna ex parte amiserat. Deinde per Galliam & Italiam peregrinantem Dominum sequutus, gentium illarum Linguas eousque didicit, ut intelligere eas mediocriter potuerit. * Interea Græcam & Latinam Linguam paulatim perire sibi sentiens, Philosophiam autem Logicumque (in quibus præclarè profeciſſe se arbitrabatur) viris prudentibus derisui esse videns, abjectâ Logicâ & Philosophiâ illâ vanâ, quantum temporis habebat vacui, impendere decrevit Linguis Græcæ, & Latinæ. Itaque cum in Angliam reversus esset, Historicos & Poetas (adhibitis Gram-

A mati-

* *Vid. Ant. à Wood. hist. Antiq. Oxon. lib. 2. pag. 376.*

maticorum celebrium commentariis) versavit diligenter; non ut floridè, sed ut Latinè posset scribere, & vim verborum cogitatis congruentem invenire; itaque verba disponere, ut Lectio perspicua & facilis esset. Inter Historicos Græcos Thucydidem præ cæteris dilexit, & vacuis horis in sermonem Anglicum paulatim conversum cum nonnulla laude, circa annum Christi 1628. in publicum edidit; eo fine, ut ineptiæ Democraticorum Atheniensium concivibus suis patefierent. Eo anno Comes *Devoniæ*, cui jam servierat viginti annos, diem obiit, Patre ejus biennio antè defuncto. Anno sequente, qui erat Christi 1629. cum attigisset Annum quadragesimum, rogatus à Nobilissimo viro Domino *Gervasio Clifton*, ut vellet Filium suum Adolescentem comitari in Galliam, accepit conditionem. In peregrinatione illa inspicere cœpit in Elementa Euclidis; & delectatus Methodo illius, non tam ob Theoremata illa, quam ob Artem ratiocinandi diligentissimè perlegit. Anno Christi 1631. revocatus est in familiam Comitissæ *Devoniæ*, ut filium suum Comitem *Devoniæ*, natum annos 13 in literis instrueret, quem etiam circiter triennium post comitatus est in Galliam & Italiam, studiorum ejus & itinerum rector. Dum moraretur Parisiis, Principia Scientiæ Naturalis investigare cœpit. Quæ cum in natura & varietate Motuum contineri sciret, quæsivit inprimis, qualis Motus is esse posset, qui efficit Sensionem, Intellectum, Phantasmata, aliasque proprietates Animalium; cogitatis suis cum Reverendo Patre *Marino Mersenno* Ordinis Minimorum, in omni genere Philosophiæ versatissimo, viroque optimo, quotidie communicatis. Anno Christi 1637. cum Patrono suo in *Angliam* rediit, & apud illum mansit; unde de rebus Naturalibus commercia cum *Mersenno* per Literas continuavit. Interea *Scoti*, depulsis Episcopis, sumpserunt Arma contra Regem, faventibus etiam Ministris Anglis, illis, qui vocari solent Presbyteriani. Itaque convocatum est in *Anglia* Parliamentum illud notissimum, quod inceptum est *Nov.* 3. 1640. Ex iis, quæ in illo Parliamento tribus quatuorve diebus primis consulta viderat, Bellum Civile ingruere, & tantum non adesse sentiens, retulit se rursus in *Galliam*, Scientiarum studio

Pari-

Parisiis tutius vacaturus cum *Mersenno*, *Gassendo*, aliisque viris, propter eruditionem, & vim in ratiocinando, celeberrimis (non enim dico Philosophis, quia nomen illud à plurimis nebulonibus jamdiu gestatum, tritum, inquinatum, nunc infame est.) Cum jam *Parisiis* ageret, Libellum scripsit *de Cive*, quem edidit Anno 1646. quo tempore prævalentibus Parliamentariis, multi eorum, qui partes Regias sequuti erant, & in illis Princeps *Walliæ* (qui nunc est Rex *Angliæ*) *Parisios* confluxerunt. Statuerat circa idem tempus, hortatu amici cujusdam Nobilis *Languedociani*, migrare in *Languedociam*, & præmiserat jam quæ sibi necessaria erant; sed commendatus Principi, ut Elementa Mathematicæ illi prælegeret, substitit *Parisiis*. Quod ab hoc munere temporis habuit vacui, consumpsit in scribendo librum, qui nunc non solum in *Anglia*, sed in vicinis gentibus, notissimus est nomine *Leviathan*; quem etiam in *Anglia* edendum curavit, ipse manens adhuc *Parisiis*, Anno 1651. Annum agens 63^m. In eo Opere Jus Regium, tum Spirituale, tum Temporale, ita demonstravit, tum Rationibus, tum Authoritate Scripturæ Sacræ, ut perspicuum fecerit, Pacem in Orbe Christiano nusquam diuturnam esse posse, nisi vel doctrina illa sua recepta fuerit, vel satis magnus exercitus Cives ad concordiam compulerit; Opus, ut ille sperabat, concivibus suis, præsertim verò illis, qui ab Episcopis steterant, non ingratum. Quamquam enim unicuique illo tempore, scribere & edere Theologica, quæ vellet, liberum erat; quia Regimen Ecclesiæ (Potestate declarandi, quæ doctrinæ essent Hæreses, ipsius Regis Authoritate sublatâ, Episcopis exutis, Rege ipso trucidato) tunc nullum erat; diligenter tamen cavit, ne quid scriberet, non modò contra sensum Scripturæ Sacræ, sed etiam contra Doctrinam Ecclesiæ *Anglicanæ*, qualis ante Bellum ortum Authoritate Regiâ constituta fuerat. Nam & ipse Regimen Ecclesiæ per Episcopos præ cæteris Formis omnibus semper approbaverat. Atque hoc duobus signis manifestum fecit. Primò, cum in oppido *S. Germani* prope *Parisios* morbo gravissimo, lecto affixus esset, veni^t ad eum *Mersennus*, rogatus à quodam amico communi, ne

maticorum celebrium commentariis) versavit diligenter; non ut floridè, sed ut Latinè posset scribere, & vim verborum cogitatis congruentem invenire; itaque verba disponere, ut Lectio perspicua & facilis esset. Inter Historicos Græcos Thucydidem præ cæteris dilexit, & vacuis horis in sermonem Anglicum paulatim conversum cum nonnulla laude, circa annum Christi 1628. in publicum edidit; eo fine, ut ineptiæ Democraticorum Atheniensium concionibus suis patefierent. Eo anno Comes *Devoniæ*, cui jam servierat viginti annos, diem obiit, Patre ejus biennio antè defuncto. Anno sequente, qui erat Christi 1629. cum attigisset Annum quadragesimum, rogatus à Nobilissimo viro Domino *Gervasio Clifton*, ut vellet Filium suum Adolescentem comitari in Galliam, accepit conditionem. In peregrinatione illa inspicere cœpit in Elementa Euclidis; & delectatus Methodo illius, non tam ob Theoremata illa, quam ob Artem ratiocinandi diligentissimè perlegit. Anno Christi 1631. revocatus est in familiam Comitissæ *Devoniæ*, ut filium suum Comitem *Devoniæ*, natum annos 13 in literis instrueret, quem etiam circiter triennium post comitatus est in Galliam & Italiam, studiorum ejus & itinerum rector. Dum moraretur Parisiis, Principia Scientiæ Naturalis investigare cœpit. Quæ cum in natura & varietate Motuum contineri sciret, quæsivit inprimis, qualis Motus is esse posset, qui efficit Sensionem, Intellectum, Phantasmata, aliasque proprietates Animalium; cogitatis suis cum Reverendo Patre *Marino Mersenno* Ordinis Minimorum, in omni genere Philosophiæ versatissimo, viroque optimo, quotidie communicatis. Anno Christi 1637. cum Patrono suo in *Angliam* rediit, & apud illum mansit; unde de rebus Naturalibus commercia cum *Mersenno* per Literas continuavit. Interea *Scoti*, depulsis Episcopis, sumpserunt Arma contra Regem, faventibus etiam Ministris Anglis, illis, qui vocari solent Presbyteriani. Itaque convocatum est in *Anglia* Parliamentum illud notissimum, quod inceptum est *Nov.* 3. 1640. Ex iis, quæ in illo Parliamento tribus quatuorve diebus primis consulta viderat, Bellum Civile ingruere, & tantum non adesse sentiens, retulit se rursus in *Galliam*, Scientiarum studio

Pari-

Parisiis tutius vacaturus cum *Mersenno*, *Gassendo*, aliisque viris, propter eruditionem, & vim in ratiocinando, celeberrimis (non enim dico Philosophis, quia nomen illud à plurimis nebulonibus jamdiu gestatum, tritum, inquinatum, nunc infame est.) Cum jam *Parisiis* ageret, Libellum scripsit *de Cive*, quem edidit Anno 1646. quo tempore prævalentibus Parliamentariis, multi eorum, qui partes Regias secuuti erant, & in illis Princeps *Wallia* (qui nunc est Rex *Anglie*) *Parisios* confluxerunt. Statuerat circa idem tempus, hortatu amici cujusdam Nobilis *Languedociani*, migrare in *Languedociam*, & præmiserat jam quæ sibi necessaria erant; sed commendatus Principi, ut Elementa Mathematicæ illi prælegeret, substitit *Parisiis*. Quod ab hoc munere temporis habuit vacui, consumpsit in scribendo librum, qui nunc non solum in *Anglia*, sed in vicinis gentibus, notissimus est nomine *Leviathan*; quem etiam in *Anglia* edendum curavit, ipse manens adhuc *Parisiis*, Anno 1651. Annum agens 63^m^. In eo Opere Jus Regium, tum Spirituale, tum Temporale, ita demonstravit, tum Rationibus, tum Authoritate Scripturæ Sacræ, ut perspicuum fecerit, Pacem in Orbe Christiano nusquam diuturnam esse posse, nisi vel doctrina illa sua recepta fuerit, vel satis magnus exercitus Cives ad concordiam compulerit; Opus, ut ille sperabat, concivibus suis, præsertim verò illis, qui ab Episcopis steterant, non ingratum. Quamquam enim unicuique illo tempore scribere & edere Theologica, quæ vellet, liberum erat, quia Regimen Ecclesiæ (Potestate declarandi, quæ doctrinæ essent Hæreses, ipsius Regis Authoritate sublatâ, Episcopis exutis, Rege ipso trucidato) tunc nullum erat; diligenter tamen cavit, ne quid scriberet, non modò contra sensum Scripturæ Sacræ, sed etiam contra Doctrinam Ecclesiæ *Anglicanæ*, qualis ante Bellum ortum Authoritate Regiâ constituta fuerat. Nam & ipse Regimen Ecclesiæ per Episcopos præ cæteris Formis omnibus semper approbaverat. Atque hoc duobus signis manifestum fecit. Primo, cum in oppido *S^t^. Germani* prope *Parisios* morbo gravissimo, lecto affixus esset, veni^t^ ad eum *Mersennus*, rogatus à quodam amico communi, ne

amicum suum extra Ecclesiam Romanam mori pateretur. Is lecto assidens (post exordium consolatorium) de Potestate Ecclesiæ Romanæ peccata remittendi aliquantisper disseruit; cui ille, *Mi Pater* (inquit) *hæc omnia jamdudum mecum disputavi. Eadem disputare nunc molestum erit. Habes, quæ dicas, amœniora. Quando vidisti* Gassendum? Quibus auditis, *Mersennus* Sermonem ad alia transtulit. Paucis post diebus accessit ad illum Dr. *Johannes Cosinus* Episcopus (post) *Dunelmensis*, obtulitque se illi comprecatorem ad Deum. Cui ille cum gratias reddidisset, *Ita* (inquit) *si precibus præiveris, juxta ritum Ecclesiæ nostræ.* Magnum hoc erga Disciplinam Episcopalem signum erat reverentiæ. Anno 1651. Exemplaria aliquot illius Libri, *Londini* recens editi, in *Galliam* transmissa sunt, ubi Theologi quidam Angli Doctrinas quasdam in illo Libro contentas, tum ut Hæreticas, tum ut partibus Regiis adversas criminati sunt, & valuere quidem aliquandiu calumniæ illæ, in tantum, ut domo Regiâ prohibitus fuerit; quo factum est, ut protectione Regiâ destitutus, metuensque ne à Clericis Romanis, quos præcipuè læserat, male tractaretur, in *Angliam* conjectus sit refugere. Rediens in *Angliam*, concionantes quidem invenit in Ecclesiis, sed Seditiosos, etiam Preces extemporarias, & illas audaces, & nonnunquam blasphemas, Symbolum autem Fidei nullum, Decalogum nullum, adeò, ut per tres primos menses non invenerit, quibuscum in Sacris communicare posset. Tandem ab amico ductus ad Ecclesiam, à suo hospitio plusquam mille passus distantem, ubi Pastor erat Vir bonus & doctus, qui & Cœnam Domini ritu Ecclesiastico administravit, cum illo in Sacris communicavit. Alterum hoc signum erat non modo hominis partium Episcopalium, sed etiam Christiani sinceri; nam illo tempore ad Ecclesiam quamcunque legibus aut Metu cogebatur nemo. Quæ igitur Episcopo cuiquam in illum causa iræesse potuit, nisi ei, qui neminem à se dissentire, pati, per superbiam, posset? Interea doctrinam ejus Academici & Ecclesiastici condemnabant ferè omnes; laudabant Nobiles, & Viri docti ex Laicis. Refellebat nemo, conati refellere, confirmabant. Scripsit enim non ex auditione & lectione ut Scholaris; sed ex judicio pro-

proprio cognita & penſitata omnia, ſermone puro & perſpicuo, nec Rhetorico. Stantem inter amicos & inimicos quaſi in Æquilibrio, fecerunt illi, ne ob doctrinam opprimeretur; hi, ne augeretur. Itaque fortunâ tenui, famâ doctrinæ ingenti, in Patroni ſui Comitis *Devoniæ* hoſpitio per cæterum vitæ tempus perpetuo delituit, ſtudio vacans Geometriæ & Philoſophiæ Naturalis, ediditque jam ſenex librum quendam, quem inſcripſit *de Corpore*; continentem Logicæ, Geometriæ, Phyſicæ (tum ſublunaris, tum cœleſtis) fundamenta; deducens Logicam quidem à ſignificatione Nominum; Geometriam autem, & Phyſicam, ex Figurarum, & Effectuum naturalium generationibus.

Hominis ergo neque genere, neque opibus, neque negotiis Belli aut Pacis aſſueti vitam ſcribo, & in publicum emitto, ſed in omni genere Scientiæ excellentis, & ferè ſingularis. Cujus ingenium ut cognoſcerent (paſſim etiam ut ſua oſtentarent) convenerunt eum viri innumeri, tum noſtrates, tum exteri; & inter illos, nonnulli Legati Principum, aliique viri Nobiliſſimi. Adeò, ut conjecturâ inde factâ de voluntate hominum eruditorum, qui poſthac erunt, non ingratum fore poſteritati exiſtimavi, ſi quem vidiſſe voluerunt, illius vitam literis poſteritati traderem; præcipuè quidem, ut quæ Scientiis ille primus addidit, deinde etiam cætera vitæ ejus, quæ à Lectoribus deſiderari poſſe videbuntur, cognoſcerent.

Quæ ſcripſit *de Iure naturali*, *de Conſtitutione Civitatum*, *de Iure eorum, qui ſummam habent Poteſtatem*; *de Officiis Civium*, in libris *Leviathan* & *de Cive* (quia domi foriſque nota, & maximè celebrata ſunt) prætereunda cenſeo.

In Phyſicis cauſam ſenſuum, præcipuè Viſus, unà cum doctrina omni Optica, & Naturâ Lucis; Refractionis Reflectioniſque cauſas naturales, ignotas antè, primus demonſtravit, in Libro *de Homine*. Item cauſas Qualitatum ſenſibilium, nimirum Colorum, Soni, Caloris & Frigoris. Somnia autem & Phantaſmata, quæ antè pro Spiritibus & Mortuorum animis habebantur, & rudi vulgo terriculamenta erant, omnia profligavit. Cauſam autem Æſtuum marinorum, & deſcenſionis Gravium, à Motu quodam

Telluris perſpicuè derivavit. Nam Phænomena ille omnia ad Motum refert, non ad rerum ipſarum Potentias intrinſicas, neque ad Qualitates occultas; ut ante illum omnes Phyſici. De Motu autem, in Libro *de Corpore*, ſatis fuſe ſcripſit, & profundiſſime.

In Ethicis ante illum nihil ſcriptum eſt, præter Sententias vulgares. At ille Mores hominum ab humana natura, virtutes & vitia à lege naturali; & bonitatem maliciamque Actionum à legibus Civitatum derivavit. In Mathematicis, Principia Geometriæ, nonnulla correxit. Problemata aliquod difficillima, à ſummis Geometris (ab ipſis Geometriæ cunabulis) ſummo ſtudio fruſtra quæſita invenit; nimirum hæc, arcui Circuli lineam rectam, areæ Circuli quadratum æquale exhibere, idque variis Methodis. In diverſis Libris.

2o. Datum Angulum dividere in data ratione.

3o. Cubi ad Sphæram rationem invenire. In *Problematibus Geometricis.*

4o. Inter duas rectas datas, medias continuè proportionales invenire quotcunque. In *Problematibus Geometricis.*

5o. Polygonum regulare deſcribere quotcunque laterum. In *Roſeto.*

6o. Centrum Gravitatis invenire Quadrantis Circuli, & Bilinei, quod continetur Arcu Quadrantis & ſubtenſa ejus. In *Roſeto.*

7o. Centra Gravitatis invenire Paraboliformium omnium. In Libro *de Corpore.* Hæc omnia primus conſtruxit & demonſtravit, & præterea alia multa; quæ (quia legentibus occurrent, & minoris ſunt) prætereo.

Facient (opinor) hæc, ut Vita ejus non indigna videatur, quæ tum ad exteros tum ad poſteros Scientiarum ſtudioſos tranſmittatur; præſertim hoc tempore, cum ſcribuntur vulgo vitæ obſcurorum hominum nulla virtute inſignium, deſiderante nemine.

Scripſit præterea, circa annum ætatis ſuæ octogeſimum, Hiſtoriam Belli Civilis Anglicani inter Regem *Carolum* primum & Parliamentum ejus, Anglicè; item ortum & incrementa Poteſta-

tis

tis Pontificiæ, Carmine Latino, versuum circiter duum millium. Sed non sinebant tempora ut publicarentur.

Silentibus tandem adversariis, annum agens octogesimum septimum, *Homeri* Odysseam edidit à se conversam in versus Anglicanos. Anno deinde proximo etiam Iliada. Denique Cyclometriam, annum agens nonagesimum primum, integram nondum editam.

Quod ad Formam attinet, vultu erat non speciosо, sed, cum loqueretur, non ingrato. Effigies ejus ad vivum à Pictore excellente descripta, qualis erat Ætatis suæ septuagesimo, in conclavi Regis *Caroli* secundi conservatur. Extant etiam ejusdem Imagines ab aliis Pictoribus, diversis temporibus factæ rogatu amicorum, in *Anglia* non paucæ, & in *Gallia* aliquot.

Naturâ suâ, & primis annis, ferebatur ad lectionem Historiarum, & Poëtarum; & ipse quoque carmen tentavit, nec (ut plurimi judicabunt) infœliciter. Postea autem cum in congressu quodam virorum doctorum, mentione facta de causa sensionis, quærentem unum quasi per contemptum *quid esset sensus*, nec quemquam audisset respondentem, mirabatur, qui fieri potuerit, ut qui Sapientiæ Titulo homines cæteros tanto fastu despicerent, suos ipsorum Sensus, quid essent, ignorarent. Ex eo tempore de causa Sentiendi sæpe cogitanti, forte fortunâ mentem subiit, quod si res corporeæ & earum partes omnes conquiescerent, aut motu simili semper moverentur, sublatum iri rerum omnium discrimen, & (per consequens) omnem Sensionem; & propterea *Causam omnium rerum quærendam esse in diversitate Motuum.* Atque hoc Principio usus est Primo. Deinde ut cognosceret varietates & rationes Motuum, ad Geometriam cogebatur; & à Principiis suis, ingenio suo, Theoremata illa, quæ supra commemoravi, fœliciter demonstravit. Tantum interest inter illos, qui proprio genio; & illos, qui in Archivis veterum, aut ad quæstum docentium, Scientiarum veritatem quærunt.

In Colloquiis familiaribus jucundus erat, præterquam illorum, qui ad illum venerunt disputandi causa contra ea, quæ jam ediderat (nec revocari poterant) de Jure summarum Potestatum

Ci-

Civili aut Ecclesiastico. Nam cum his vehementius aliquando disputabat, quam erat necessarium.

Naturaliter apertus erat, & inter adversarios (qui multi potentesque erant) innocentia magis, quam consilio tutus.

Justitiæ erat cum scientissimus, tum tenacissimus. Nec mirum, cum esset pecuniæ negligentissimus, & pro tenuitate fortunarum suarum, ultra modum beneficus; sed beneficio Patronorum suorum & Regis optimi dulcissimique *Caroli* secundi, satis copiose senex vixit.

VITÆ HOBBIANÆ AUCTARIUM.

QUod Geometris usu venit, idem objectum pro re natâ mutatis linearum quantitatibus, servatis autem proportionibus, pari cum veritate describere, id mihi in animo est, eorum nempe quæ superiori scripto pressiore stylo delineantur, vestigia relegere & solutiore filo retexere; non ut Cramben bis coctam reponam, sed ea tradam quæ argumento lucem aliquam afferre possint, aut majoris momenti visa sint, quam ut oblivioni tradantur.

Thomas Hobbes natus est *Malmesburiæ agri Wiltoniensis*, Nonis Aprilis, anno à partu Virginis Millesimo Quingentesimo Octuagesimo octavo; cujus Mater Hispanæ classis metu perculsa, quæ tanquam portubus nostris imminens fama passim differebatur, ipsum, puellum tamen, quod eventu patuit, satis vivacem præmaturo partu enixa est. Patrem nactus est *Concionatorem*, qualem

tunc

tunc ferebant tempora, qui leviori doctrinæ armatura instructus, *Orationes publicas*, & quas vocant *Homilias*, satis aptè populo prælegere poterat.

Quadriennis factus vernaculis literarum elementis operam dedit: ostennis doctiorum linguarum tyrocinium posuit sub *Roberto Latimero Oxoniense Malmesburiæ* literas docente; qui quòd in puero docilitas tanta, quanta in nullo alio ostenderetur, & simul acris animi & præstantis ingenii illustria signa perspicuè cernerentur, illum præcipuè in sinu fovit, & supra æquales excolere & incitare solitus est. Tantos autem jam adhuc in ludo literario degens in literatura tam Latina quam Græca progressus fecit, ut *Eruptidis Medeam* simili metro Latinis versibus elegantèr expresserit.

Anno 1603. ad percipiendum uberiorem ingenii cultum, *Oxonium* missus est, in aulam Beatæ Mariæ Magdalenæ sub Præfecto tunc temporis *Iacobo Hussee*. Legum Doctore, postea equite aurato, & Cancellario Sarisburiensi, bonorum ingeniorum fautore summo. Eum ibi morantem *Franciscus Hobbius* avunculus *Malmesburiæ* Aldermanus (qui summus est ejus loci Magistratus) suis impensis aluit, qui & postea moriens, modicum illi fundum testamento legavit. Post quadriennium autem usitato Philosophiæ cursu jam emenso, gradu Academico quem Baccalaureatum appellant, ornatus est.

1608. Interea *Gulielmus Cavendish* Baro de *Hardwick*, ac (non multo post) *Devoniæ* Comes, aliquem qui filii natu maximi studia & mores regeret, diligentèr conquisivit; qua in re virum annis pene æqualem, adeóque ob morum similitudinem gratiorem futurum, quam ætate & moribus gravem, præoptavit. *Hobbius* itaque jam vicennis, literis commendaticiis *Io. Wilkensoni* aulæ B. *Magdalenæ* tunc Præsidis adjutus, huic muneri obeundo in illustrem illam familiam adscitus est. Eo loci nobilissimi juvenis latus assiduò texit, atque artibus tanto genere dignis quibusque ingenia ad magnæ fortunæ cultum excitantur, instituit, nec solùm in studiis gravioribus, sed etiam in venatione, aucupio, cæterisque innocuis exercitiorum vo-

luptatibus individuus comes perpetuò adfuit. Quare summâ morum comitate, ingenii elegantiâ, animi prudentiâ, tantum sibi tum patris tum filii favorem conciliavit, ut * Juveni *Galliam Italiamque* peregre adituro dignus visus est qui inserviret.

Versatus autem aliquamdiu illis in regionibus doctissimorum hominum copia florentissimis; luculentis naturæ muneribus, venerandis antiquitatis Monumentis & ipsa populorum indole celeberrimis; solidam demum Sapientiam (qui verus est peregrinandi finis) secùm domum retulit.

Reversus itaque cum jam *Candisiana* gentis munificentia tempus atque otium ipsi suppeteret priora studia respiciendi, magno literaturæ Academicæ fastidio affici cœpit; utpote quam affectata ambitione efformatam ac veluti personatam judicavit; nec apud prudentes adeò in pretio habitam, nec ad vitæ Civilis usus, ut specie præ se ferret comparatam vidit. Non placuerunt illi Logicæ illæ Metaphysicæque argutiæ, tanquam parum in se bonæ frugis habentes, & fovendis solum clamosis sophistarum contentionibus natæ; Ethicam autem tanquam vulgi potius opinionibus & imaginariæ virtutis mediocritati quàm veritati innixam; Et Physicam quæ in Scholis docetur quæque sola pene *Aristotelica* est, tanquam nimis umbraticam, & potius super ingeniorum technis quàm experimentis naturæ fundatam contempsit. Aliam itaque Philosophandi rationem sibi ineundam ratus, lectioni veterum Philosophorum, Poëtarum, Historicorum tum è Græcis tum Latinis diligenter incubuit, & ex eorum Thesauris quid in suos usus faceret, accuratè deprompsit. Non autem, quod plerisque in more positum est aut veterum placitis ingenium suum mancipavit, aut intra Scholasticorum terminos circumscripsit, aut seipsum quasi unicum humanæ rationis exemplar proponens, ex reconditis quibusdam notionibus proprio de cerebello erutis, licet rerum naturæ & experientiæ prorsus contrariis scenicam quandam constavit Philosophiam, aut triobolaribus experimentis tempus dicavit (vitium hujus ævi literatis nimium familiare.)

Sed

* 1610.

Sed ex universo scientiarum orbe amplissimas opes in ærarium suum comportavit, & fidæ rationis auspiciis sapientissimè digessit. Illis temporibus in amicitiam receptus est *Francisci Baconi*, *Verulamii* Baronis & Vicecomitis *Sanct. Albani*, magni *Angliæ* Cancellarii & Philosophiæ Atlantis, qui illius consuetudine magnopere delectatus est, & ab ipso in nonnullis scriptis suis Latinè vertendis adjutus, qui neminem cogitata sua tanta facilitate concipere atque *Thomam Hobbium* passim prædicare solitus est. Carus etiam fuit *Edoardo Herbert* Baroni de *Cherbury* Philosopho & Historico summo & scriptis claro. Coluit quoque *Ben. Iohnsonum* Poëtam Laureatum, Anglicani Dramatis facile principem, & *Thucydidem* suum antequam Prælo committeretur, ejus examini & judicio subjecit. Ad ejusdem quoque operis censuram in partes vocavit amicum summum *Robertum Ayton* Equitem auratum, Scoto-Britannum, *Annæ* Reginæ è Secretis, virum Poësi celebrem & styli arbitrum elegantem.

Duobus interea nobilissimis funeribus lugubris facta est *Candisianæ* domus, Anno 1626 *Gulielmus Devoniæ* Comes ad superos migravit; quem biennio post morte nimis immatura, insecutus est filius, cujus obitus ut bonis omnibus luctuosus, ita *Hobbio* tristissimum reliquit desiderium magnifici studiorum Patroni ac Mæcenatis. Tanto itaque dolori cum solatium inveniri vix posset, diverticulum saltem quæsivit *Hobbius*; quare relicta patria in *Galliam* profectus est, conditionem ferente nobilissimo viro * *Gervasio Clifton*, (antiqua est & summe generosa eo nomine in agro *Nottinghamiensi* familia,) ut filio peregrè ituro adesset itineris simul dux & studiorum informator. Illo tempore annum jam quadragesimum prætervectus, *Euclidi* operam dare cœpit, non tam demonstrationum materia allectus, quam perspicuitate, certitudine, & indivisa rationum serie delectatus. Non enim Mathematicas artes admiratus est vir perspicacissimus, ob laterum & angulorum affectiones, aut numerorum, linearum, superficierum, corporumve mutuas inter se proportiones (de homoge-

* Vid. *Thoronton* antiq. *Nottingh.*

neis intelligo quantitatibus) subtiliter indicatas; quippe ifiiusmodi omnia à communi vita remotiora facile animadvertit; licet ad praxin relata usus non adeo contemnendi; sed quod methodo ipsis propria intellectus ad rerum cognitionem optimè duceretur, atque difficilia inveniendi, vera asserendi, falsa redarguendi certissima ratione imbueretur. Quare illi viæ ad scientias in posterum promovendas insistere decrevit; pertæsus Philosophiæ vulgaris, quæ infidis principiis male compaginatas notiones ita superstruxerat, ut tota ædificii moles ruinam factura palàm videretur; cùm interim artes illæ Mathematicæ certis & in experientiâ communi fundatis principiis innixæ multa in lucem inventa protulissent, humano generi utilia, sibi ipsis gloriosa. Dolendum tamen nobile hoc ingenium, eodem quo & magnum *Scaligerum* infortunio laborasse, quod Mathematicis studiis, quæ nisi in teneris animis altas radices vix agunt, serius paulo animum adjecit, aliter procul-dubio ob præclara inventa *Musis* & *Apollini* Hecatombas immolasse potuisset; aut certè, quod summe optandum foret, adversariis minorem ipsum vellicandi ansam præbuisset.

Anno 1621 in *Devonia* Comitum familiam revocatus est à Comitissa Vidua, ad filium jam tredecennem in literis instituendum. Hujus itaque curam pro grato erga paternos manes affectu libentissimè suscepit, & singulari cum judicio per amœna studiorum ad rerum cognitionem perduxit; quem hodie in viridi senecta constitutum illustris familiæ prudentissimum patrem ætas nostra merito veneratur.

Circa hæc tempora in lucem prodiit primus *Hobbiani* ingenii partus, Nobilissima illa *Thucydidis* è Græco in Anglicanum sermonem versio, cæteris omnibus quæ gens nostra unquam vidit antiquorum interpretationibus jure anteferenda; quam Domino suo *Devoniæ* Comiti dicavit, licet Patri defuncto destinatum. Historiam illam charta Chorographica *Græciæ* propria manu descripta ornavit, adjecto etiam indice Geographico, & dissertatione de vita & scriptis *Thucydidis*, non tam ex *Marcellino* vitæ *Thucydideæ* scriptore sumpta, quam proprio judicio conscripta.

Tunc

Tunc etiam prodiit elegans illud Poëma *de Mirabilibus Pecci*, quo nomine venit * *Derbienſis* agri pars Occidentalior, regio montoſa atq; aſpera, ſed nonnullis quæ rariora habentur celeberrima; ubi, ut mittam ædificia antiqua & nova, magna artis opera, *Pecci* caſtrum & *Chatſworthum* nobilem *Devonienſium* Comitum ſedem; inter naturalia eminent thermæ corpori humano ſaluberrimæ; metallifodinæ plumbo & antimonio fœtæ, & ſubterranei ſpecus, quorum unus (honorem præfabor) *Diaboli podex* nominatur, de quo, ſive veri ignorantia, ſive mentiendi libidine, multa fabuloſa circumferuntur.

Anno 1634 cum Domino in *Galliam* tranſiit, ubi *Pariſiis* degens, præcipuam naturali Philoſophiæ promovendæ operam impendit. Quum autem ex iis quæ longo rerum uſu, atque acri mentis ſtudio compererat, animo alte defixa inſediſſet ſententia, in Natura omnia *Mechanicè* fieri, & ex una materia variis motuum generibus & menſuris agitata univerſa rerum phænomena exurgere, tam quoad animalium ſenſationes, quam cæterorum corporum affectiones; ideo naturæ motus indagandæ ante omnia incubuit, communicatis aſſiduò cogitatis cum *Marino Marſenno*, ex *Minimorum* ordine, Viro eximiè bono, docto, curioſo; & in illuſtrandis ſcientiis Parario & Proxeneta indefeſſo; qui etſi propriis ſcriptis inventiſque non exiguam ſibi laudem comparaverit, tamen in acuendis aliorum ingeniis, & faciliori reddendo commercio Philoſophico, cæteros hujus ſæculi omnes ſuperavit.

Poſthæc *Hobbius* in *Italiam* profectus, *Piſis* quotidiana conſuetudine uſus eſt *Galilei Galilei* Lynceï, *Mediceorum* Syderum & Solarium macularum inventione clari; qui etſi præ aliis ad res Aſtronomicas impetu quodam ferebatur, in Philoſophia, tamen naturali magna cum laude verſatus eſt, & in naturam motûs (cui fidem faciunt ſcripta Cedro digniſſima) ſupra Antiquos longiſſime penetravit. Amicitiam inter ipſos conciliavit idem ſtudiorum curſus, & ſumma morum ac temperaturæ ſimilitudo: quæ fortaſſe communis infortunii cauſa, ut

* Vid. *Cambd. Britan.*

uterque acerrimis *Ecclesiasticorum* censuris vexaretur; quo jure, quave injuria, non est meum pronunciare.

Anno 1637 cum Patrono in patriam reversus, efflagraturi paulo post belli intestini Scintillas animadvertere sibi visus est. Nempe *Scoti* depulsis Episcopis, in Regiam Majestatem involabant, faventibus interim quibusdam quos, vocant *Ministros*, Anglis; turpissimis seditionum fabellis. Quare huic malo, quantum in se erat, occurrendum ratus; tum pro suo in Regem officio atque obsequio, tum pro decumano, quo semper in Democraticos odio laboravit, libellum scripsit Juris Regii asserendi gratia, qui postea in Librum *de Cive*, & tandem in *Leviathanem* excrevit. Ejus autem summa hæc fuit, sine Pace impossibilem esse incolumitatem, sine Imperio Pacem, sine Armis Imperium, sine opibus in unam manum collatis nihil valere Arma, neque metu armorum quicquam ad pacem posse in illis, quos ad pugnandum concitat malum morte magis formidandum; nempe dum consensum non sit de iis rebus, quæ ad salutem æternam necessariæ creduntur, pacem inter cives non posse esse diuturnam.

Interea, Cœlo criminibus nostris infenso, & fatali gentis nostræ infortunio, gliscebant indies inter Cives animorum dissidia. Tertio Nonas Novembris anni 1640. indictum est generale ordinum regni concilium, quod apud nos *Parlamentum* vocatur, ubi in ipsis initiis ex ingenti partium æstu, ne dicam furore quodam, Civilis belli miserias imminere præsentiens, aliosque, quibus Regium propugnassent libertate mulctatos videns, patriam sibi infestam ratus, *Parisios* se in quietum studiorum secessum recepit.

Florebat tunc, temporis urbs illa ingenti doctissimorum hominum frequentia, qui immortali Eminentissimi Cardinalis *Richelii* munificentia permoti, ad artes ac scientias, & unumquodque politioris literaturæ genus illustrandum strenue contenderunt. Cum illis solitus est quotidianos sermones conferre, atque arduis in Philosophia & Mathesi problematis ingenium exercitare, naturam variis experimentis torquere, rerum principia indagare, inventa ratiociniis stabilire. Præ cæteris autem arcta ne-

cessi-

ceſſitudine junctus eſt *Matino Marſenno O. M.* & *Petro Gaſſendo* Mathematum Profeſſore Regio, viro inſigni doctrina & ſuaviſſimis moribus exculto, & quod honoris cauſa pronunciare licet, Philoſophiæ *Epicureæ* inſtauratore.

Anno 1641. *Merſenno* procurante cum nobiliſſimo *Renato Carteſio* commercium inſtituit Epiſtolicum, in quo, de natura ac legibus motus, tam directi, quam reflexi, aliisque ad *Dioptricen* ſpectantibus argumentis, utrinque ſubtiliter diſputatum eſt, quæ omnia tomo tertio Epiſtolarum *Carteſii* plene exhibentur. Circa idem tempus *Carteſius* (præmiſſo jam antea anno 1637. novæ Philoſophiæ ſpecimine) publicavit ſuas de Primâ Philoſophia meditationes, in quibus Dei eſſentiam atque exiſtentiam, animæ humanæ naturam, eamque ab omni corporeo prorſus diſtinctam, ipſius Materiæ rationem & modos maxime proprios, omnis denique ſcientiæ fundamenta, ex innatis quibuſdam Ideis demonſtrare contendit. Illos tanti Viri conatus dignâ cum laude exceperunt omnes; at nihilominus tantam rerum molem tam imbecillibus fulcris inniti non paſſi ſunt ſagaciores Philoſophi; ſcriptiſque contrariis rationum ejus incertitudinem oſtenderunt, inter quos præcipuè nominandi veniunt, *Petrus Gaſſendus*, *Antonius Arnaldus* celebris è *Sorbonâ* Theologus, & *Thomas Hobbius*.

Anno 1644. *Marinus Marſennus* cogitata ſua Phyſico-Mathematicâ in lucem emiſit, ubi inter alia doctorum virorum collectanea, nonnullis ingenii *Hobbiani* monumentis opus ſuum inſignire placuit.

Anno 1645. Exarſit celebris illa controverſia inter *Chriſtianum Severini Longomontanum* Cimbrum, ſuperiorum Mathematum in Regiâ *Danorum* Academiâ *Haunienſi* Profeſſorem publicum, & *Joannem Pellium* Anglum, tunc temporis Matheſeos in illuſtri *Amſtelodamenſium* Gymnaſio Profeſſorem itidem publicum. *Longomontanus* nempe *Uraniburgi* ſub *Tychone* aſtronomicis ſtudiis initiatus *Aſtronomiæ Danicæ* anno 1632.* edita nonnullam ſibi nominis celebritatem comparaverat, quam in Geometricis etiam affectans, ad infœlicem illum Quadraturæ Circularis ſcopulum, cui

* 4 *Amſt.* 1622. *& fol. ib.* 1640.

cui tot præclara ingenia allisa sunt, impegit. Doctissimus autem *Pellius Longomontani* paralogismos aperte deprehendens, cum in uno theoremate probando totius controversiæ cardinem verti facile cerneret; hoc ipsum tum proprio Marte demonstravit, tum adhibitis celebriorum totius Europæ Mathematicorum calculis sententiam suam munire conatus est. Illi autem ne aut gratiæ causa suffragari, aut de rebus parum perspectis pronunciare viderentur, suas singuli demonstrationes illi miserunt; * eorum nomina mihi historiæ literariæ causâ repetenti condonabitur spero. Erant autem, *Ægidius Personerius de Roberval*, Parisiis in Collegio Regio Franciæ, Mathematum Professor; *Thomas Hobbes* Philosophus Anglus; *Carolus Cavendishius* Anglus, eques auratus, illustrissimi Novi Castri Marchionis frater unicus; D. *Pallieur* nobilis *Parisinus*; *Petrus Carcavius* in supremo Galliæ Consistorio senator; *Marinus Mersennus* Minimus; *Io. Adolph. Tassius*, Mathematicus *Hamburgensis*; *Io. Lud. Wolzogen* Liber Baro *Austriacus* SRM. *Poloniæ* & *Suecia* Aulicus cubicularis; *Renatus des Cartes*, *Bonaventura Cavalierius*, *Bononiæ* Mathematices Professor publicus; quibus postea accesserunt *Claudius Mydorgius*, patricius *Parisinus* & *Picardiæ* quæstor, & *Iacobus Golius* Mathematum & linguæ Arabicæ in academiâ *Lugduno-Batavâ* professor peritissimus. De *Hobbiano* autem ratiocinio, ne pro affectu aliquid immodica laude efferre videar, hoc solum adjicere libet, illud aut eleganti brevitate, aut evidenti perspicuitate cæterorum nulli concedere.

Grassante interim per Angliam civili bello, *Hobbius* pro summo in patriam amore; quod bonum civem & fidelem subditum maxime decuit; populares suos sanioribus quam quæ hactenus obtinuerant principiis imbuere, exacerbatos hominum animos ad pacis & concordiæ rationes revocare, & in summa potestatis obsequium addictiores præstare, annisus est. Quare reliquis posthabitis studiis, quantum ipsi suppetiit temporis Politicæ scientiæ impendens, Librum *de Cive* (cujus pauca duntaxat Exemplaria Parisiis 1642 evulgaverat) revisit, & notis utilibus adauxit; in quo subditorum contra summum imperatorem conjurationes rebellio-

* *Vid. Controv. de verâ circuli mensura* 4° Amst. 1647.

lioneſque, & immanes illas de principe regnis vitaque exuendo opiniones penitus damnavit: poteſtati Civili jura ab *Eccleſiaſticis* caliginoſorum temporum beneficio prærepta reſtituit, & diram ſectariorum hydram, effrœnem nempe conſcientiæ libertatem, heroico auſu perdomuit.

Eodem anno fortunâ belli regiis partibus infenſâ magnus honoratorum Exulum numerus Pariſios confluxerat, interque illos *Princeps Walliæ*, nunc *Rex* optimus, *Carolus ſecundus*. *Hobbius* itaque magnâ famæ celebritate tum apud ſuos tum exteros florentiſſimus, à Magnatibus quibuſdam Principi commendatus eſt, ut Mathematicam ipſi prælegeret. Quo munere magno cum judicio perfunctus, eam Matheſeos cognitionem impreſſit, quam hodie in tanto principe admirantur omnes, adeoque placuit, ut apud ipſum regnis hæreditariis reſtitutum maximâ ſemper floruerit gratiâ, annuo etiam honorario ornatus. Illo tempore *Samuel Sorbierius* M. D. doctiſſimi *Samuelis Petiti* nepos in *Hollandiam* profecturus, exemplar Libri *de Cive* ultima authoris manu limatum impetraverat, quem ideo *Gaſſendus* & *Merſennus* miſſis duobus Epiſtoliis, laudabant, & boni publici cauſa ut typis optimis committeret, incitabant; quæ hic loci interſerere non abs re alienum judico.

GASSENDI EPISTOLA

Per-erudito ac per-amico Viro

SAMUELI SORBIERIO

Petrus Gassendus S.

QUod Epistolium ad me *Caleto* vela mox facturus, dedisti, accepi. Nihil opus fuit excusare, quod Vale coram non dixeris; nam præclarus noster *Martellus* sat declaravit, quam improvisa discedendi occasio fuerit, & quam requisieris me tamen, utcunque non adfuerim domi. Quod addis tamen potuisse te ante discessum extorquere ab Eximio illo *Hobbio*, id exemplum Libri *de Cive*, cui ipse manu propriâ marginales notas apposuit, ut cum istûc, ubi te voveo incolumem, perveneris, edi iterato procures, id summopere delectavit. Videlicet, tam pauca fuere excusa libri exemplaria, ut illa sui sitim potius fecerint, quam expleverint; siquidem innumeros video, qui librum ardenter, sed frustra requirant. Et Liber certe est non vulgaris, dignusque, qui omnium, qui altiora sapiunt, manibus teratur; neque (si illa sepositero, quæ Religionem, in qua fumus [illegible] adtinent) scriptorem agnosco, qui argumentum scrutetur, quam ille, profundius. Utinam vero, cætera etiam, quæ ille versavit, perinde extorsisses! quippe ex ipsis in lucem prolatis summè beâsses nationem totam Philosophantium solide; cum ego quidem neminem nôrim, qui sit inter Philosophandum magis à præjudicio liber, quique penitius, quicquid rerum edisserit, introspiciat. Enimvero tu virum satis nôsti; frustraque foret si quid præterea in commendationem ejus adderetur.

tur. Vale, & amicos optimos saluta, imprimisque *Carcellium*, *Heereboordium*, *Bernium*, & alios. *Parisiis* 4 Calend. Maii. 1646.

EPISTOLA MERSENNI

Eruditissimo Viro

Sam Sorbierio *Doctori Medico* S. D.

Marinus Mersennus M.

EN audio, doctissime *Sorberi*, tecum illud egregium opus *de Cive* Incomparabilis viri D. *Hobbii* te *Hagam Comitis*, hoc est ingentem thesaurum literarium tulisse, novis auctum cogitationibus, quæ singulis difficultatibus satisfacientes, planum iter exhibeant. Vide igitur ut quis egregius Typographus librum illum aureum gemmis auctum & ornatum, in lucem edat, neque diutius patiaris cum a nobis desiderari. Sed & Authorem pro viribus urgeas, ne totum corpus Philosophicum, quod mente premit, & calamo explicat, deinceps arcâ (nobis fatali) concludat, ne tandem nos ad authoritatem Regiam provocare cogat, quâ ipsius aream invidam effringamus. Quantâ autem voluptate a nobis afficieris, quando videris nobilem illam Philosophiam, non minus quam *Euclidis* elementa demonstrari? Quam libenter illi tuæ κενοῖς & Scopticis næniis renunciaturus es, cum Dogmaticam firmissimis innixam fulcris fateri cogeris. Vale. Ubi vero D. *Arnetum*, ubi *Hugenium* Mirabilem virum videris, millies eos meo nomine salutes velim, neque tui credas memorem & obsequentem. Aureliæ XXV April. CIↃ IↃC XLVII.

Prodiit autem Liber *de Cive* typis *Elsevirianis* anno 1647, an-

noque insequente dicti *Sorbierii* opera Gallicè versus, ex eadem officina prodiit * anno 1649. *Cornificio Ulefeldio* Magno Danicæ militiæ Magistro dicatus, addito etiam præloquio, in quo & laus Authoris & libri dignitas exponuntur.

Interea indefessum *Philosophi nostri* studiorum cursum infœlix casus interrupit; ex improviso febre correptus est acutissima, quæ in tantum invaluit, ut remediis frustra abhibitis naturâ morbi violentiæ succumbente, extremum penè spiritum acturus videretur Tunc autem cum non amplius cuiquam relictus est fucum faciendi locus, eo momento se Religioni patriis legibus stabilitæ addictissimum ostendit, & precibus juxta *Ecclesiæ Anglicanæ* ritus præmissis, supremum Viaticum recepit. Nihilominus præter omnium spem fausto Numine convaluit.

Ineunte anno 1650. *Gulielmus Davenantius* eques Auratus, Poëta Laureatus, Poëmatis Heroïci *Gondibertiadis* nomine insigniti anno proximo *Londini* prodituri, præfationem *Parisiis* edidit; in qua de Poëse-s, Heroicæ præsertim, naturâ ingeniosissime disseruit, & totum opus *Hobbiani* judicii censuræ submisit. *Hobbius* autem Amici postulatis responso satisfecit, & quid de Nobili illo Poëmate sentiret, exposuit, nec non ulterius de Poëmatis ratione in genere, & specialius de Heroico, ratiocinatus est, supra vulgares literatorum nationes.

Eodem anno publicatum est opus ejus sermone patrio *De Naturâ Humanâ*, præfante (uti famâ accepi) summi ingenii ac judicii Viro *Setho Wardo*, tunc Astronomiæ Professore Saviliano, nunc Episcopo *Sarisburiensi*, & elegantissimis Jambicis adornante *Radulpho Bathurst*, tunc Magistro artium Collegii Trinitatis *Oxon.* nunc Decano *Bathoniensi*. Sicut etiam anno vertente, liber de *Corpore Politico Londini* impressus est.

Anno 1651. prodiit scriptum nomine *Leviathan* (per stupendum illud animal designatur corpus Politicum) liber per *Europam* celeberrimus, scriptis interim contrariis vexatissimus, quem nonnulli quasi insolitum Politices miraculum venerantur, alii interim quasi monstrum horrendum, informe, omni rationis lumine desti-

* *Vid. lettres & discours. de* Sorbiere, *à p.* 212. *ad* 232.

destitutum, fugiunt & detestantur. Fruatur quisque suo per me sensu licet; mihi, nec alienam Philosophandi libertatem circumscribere, neque propriam prodere, animus est.

Missis autem in *Galliam* nonnullis *Leviathanis* exemplaribus, Theologi Anglicani qui circa Regem erant, ob quædam eo in opere Paradoxa, *Hobbium* tanquam partibus Regiis minus addictum, tum ut novarum impiarumque in religione opinionum Authorem criminabantur. Valuerunt apud *Regem* Pientissimum calumniæ Religionis specie larvatæ, & prævalentibus adversariis ne ad Regem aut domum Regiam accederet mandato cautum est.

Hoc tanto præsidio orbatus *Hobbius*, Romanæ Ecclesiæ, Spiritualis Monarchiæ satellitum metu correptus est, quorum odium implacabile sese merito incurrisse senserat, ob detectas in *Leviathane* Ecclesiasticorum technas, regni tenebrarum dolos, & *Pontificis Romani* potestatem malis artibus occupatam, qua in civilis Potestatis jura involando, qua simplici ac imperitæ plebeculæ sanctis præstigiis illudendo; quare *Parisiis* se minus tutum judicans, media Hyemis tempestate aufugiens, in patriam se contulit; cujus itineris molestiis fatigatus, jam senex plus quam sexagenarius, diuturnam stomachi ægritudinem contraxit, adhibitis nihilominus debitis medicinæ auxiliis, pristinam tandem valetudinem recuperavit.

Annum 1652. *Londini* insumsit, urbe celebri & copiosa, liberalissimis studiis eruditissimisque hominibus affluente, quorum assidua consuetudine & quotidianis colloquiis fruebatur. Inter quos eminebant *Gulielmus Harveus* M. D. *Caroli* primi Medicus primarius, *circularis sanguinis motus* Inventor, qui & postea moriens, anno 1657, (ætat. 80) in amicitiæ testimonium, aliquot librarum Anglicarum summam ipsi testamento legavit. *Joannes Seldenus* J.C. Polyhistor, Antiquitatis, historiæ & linguarum Orientalium cognitione celeberrimus: *Jo. Vaughan* J.C. postea in Banco Communium Placitorum supremus Angliæ Justitiarius, *Abrahamus Cowleius*, viro omnibus numeris Poëticis, quod veterum nulli contigit, perfectissimus, qui etiam *Hobbium* immortali *Carmine Bin-*

darico

darico celebravit: Nec omittere fas est *Carolum Scarburgium* M. D. Mathematices cognitione, & Medicinæ praxi clarissimum.

Anno 1653 in *Devoniensium* comitum familiam, securum studiorum asylum revocatus, animum penitus applicuit absolvendæ Philosophiæ de corpore, in quâ Physices elementa exponuntur. Illam Philosophiæ partem primam animo designaverat; sed ob civile bellum intervenientes, de *Imperii* & *debitâ Civium obedientia* quæstiones, Politices, partis alioquin ultimæ, cæteris dilatis, prius maturandæ absolvendæque, in causa fuerunt.

Tandem autem ad umbilicum perductus liber *de Corpore* prodiit Latine 1655. proximo anno vernacule, una cum *sex Lectionibus* ad Professores Mathematicæ *Savilianos*.

Illo tempore Clarissimus *Wallisius* in Academiâ Oxoniensi Geometriæ professor *Savilianus*, edito *Elencho Geometriæ Hobbianæ*, Diuturni illius belli Mathematici classicum cecinit, quod acerrimo Marte, adhibitis quadrâ & circino, intervolantibus nonnunquam acutissimis convitiorum telis, utrinque gestum, vicennium & amplius perduravit, nec nisi tandem *Hobbianâ* morte conquievit.

Circa idem tempus *Hobbius* cum *Io. Bramhallo*, tunc Episcopo *Derriensi*, postea Archiepiscopo *Armacano*, & totius *Hibernis* Primate, certamen exercuit literarium, *de Libertate* & *Necessitate* actionum humanarum; Libelli utrinque conscripti sunt varii, de quibus alibi plenius.

Anno 1658. in lucem emissus est liber *de homine*, qui est Philosophiæ ejus pars secunda, quæ circa facultates affectusque humanos, imaginationem, memoriam, intellectum, ratiocinationem, appetitum, voluntatem, bonum, malum, honestum, turpe, aliaque ejus generis occupatur.

Anno illo mirabili 1660. Summo Numine Britannicæ Gentis infortunia miserante, depulsis Rebellionum furiis, & profligatâ sævissima illa Tyrannide, quæ sub *Religionis & Boni Publici* larva, in vitas fortunasque omnium inpune grassabatur; post complurium annorum exilium, Regnis suis restitutus est Serenissimus Princeps, CAROLUS SECUNDUS; Quod sicut Bonis omnibus

bus ſummam attulit lætitiæ materiam, ita *Hobbium*, qui Regias partes pro virili ſemper ſuſtinuerat, incredibili gaudio affecit. Ingenti itaq; deſiderio optimi Principis aſpectu fruendi excitatus, relicto rure, ubi tunc temporis degit, *Londinum* advolavit, ubi quam votis tantopere expetiit fœlicitatem, Caſus inopinatus ipſi ultro detulit. *Rex* enim ædes *Sarisburienſes*, in quibus tunc cum *Patrono* moratus eſt *Hobbius*, curru prætervectus, illum forte conſpicatus ad ſe accerſi juſſit; manum oſculandam præbuit, de valetudine ac rebus ſuis ſciſcitari dignatus eſt; ipſo interim favorem Regium, quo par eſt, cultu & obſequio excipiente. Non multo poſt, *Samuele Coopero* Pictore Excellentiſſimo *Regem* Admirandi Penicilli ductu ad vivum exprimente, ejus operâ ad ſecretiorem cum *Rege* congreſſum admiſſus eſt, Qui colloquio ipſius non minus prudenti, quam faceto plurimum oblectatus, de priſtinâ apud ſe gratia ſecurum reddidit, & facillimos ſemper in poſterum aditus pro ſumma benignitate conceſſit.

Sub illud tempus, CAROLI ſecundi auſpiciis, fundata eſt *Societas Regia Londinenſis* promovendæ Philoſophiæ Naturalis cauſa; de cujus Inſtituto honorifice ſenſit *Hobbius*, ita ut veram Philoſophiam relictis *Academiis Londinum* tranſmigraſſe affirmaret; illud tamen improbare viſus eſt, quod de generali motûs doctrina excolenda minus ſoliciti, *Proletariis Experimentorum Minutiis* ſe addicerent nimis; ſæpenumero dicere ſolitus, Si ex multifaria Experimentorum farragine congeſta Philoſophi titulus exurgeret; nihil obſtare, quo minus Mulierculæ, Olitores, Pharmacopœi & Ciniflones Chymici in Philoſophorum album referentur.

Tunc etiam *Hobbius* Mathematicæ ulterius provehendæ ſtudium impenſe intendit, Geometriam ab ipſis fundamentis reſtituere aggreſſus, in qua Naturam quantitatis, lineæ, anguli, Rationis ſeu Proportionis ſe primum detexiſſe, in animum induxit, præterea Admiranda illa Problemata, ad quæ fruſtra hactenus Geometræ aſpiraverant, (& faſtigium totius Geometriæ altiſſimum) Circulo æquale exhibere Quadratum, Cubum Cubo duplum conſtituere, datum Circuli arcum juxta datam rationem diſper-

dispertiri; Rectam lineam Parabolicæ æqualem invenire; sese præstitisse, & maxima cum evidentia demonstrasse, refragantibus licet universis Mathematicorum calculis, sibi obfirmate persuasit.

Ab Arithmetica autem Specioſa tanquam blanda ingeniorum seductrice prorsus abhorruit; veritus ne illius opera, ab antiqua, construendi & demonstrandi elegantia, cujus auxiliis *Euclides*, *Apollonius*, *Archimedes*, *Pappus*, aliique è Veteribus summi artifices Matheseos Pomœria tam fœliciter protulerant, doctorum, animi paulatim avocarentur.

Anno 1664. ab Amico quodam, qui [illegible] ejus ingenium expoliendis Reibuplicæ legibus summè accommodatum judicavit, ad legum Nostrarum studium impulsus est; causatus licet ætatem jam grandiorem, & materiæ tam incultæ; tantisque difficultatibus implexæ, vix suffecturam. Usque adeò tamen perspicacissimæ mentis acies rerum interiora penetravit, ut de *Legibus Anglicanis* commentarium scriberet doctissimis J. Ctis in pretio habitum, qui adhuc Manuscriptus asservatur.

Jam verò cum in infinita pene materiarum sylva sese hactenus versatum fuisse perpendisset, veritus ne, quæ olim seorsum prodierant opera, velut *Sibyllæ* folia, passim dispersa volitarent; scripta sua in unum compingendi desiderio ferebatur. Quare versis in Latinum quæ sibi commoda videbantur; præsertim famigerato *Leviathane*, quem adjecta appendice auctiorem fecit; Universa simul Prælo committere animo destinavit. Cum autem ab illis qui tunc Prælo imperabant, apud *Londinenses*, *Oxonienses* aut *Cantabrigienses*, typorum licentia impetrari non poterat, destimuto nihilominus proposito obnixe intentus, opera sua *Amstelodami* imprimenda tradidit *Joanni Blaevio*, viro optimo, & rei literariæ promovendæ studiosissimo, cujus industriâ factum, ut anno 1668 Pulcherrimis typis expressa in publicum prodierint. Quæ etiam non multo post in Bibliothecam Aulæ *Magdalenensis*, cujus olim Alumnus fuerat, in grati animi testimonium, submisit.

Interea, *Hobbius*, magnâ ingenii gloria celebris, ab universis summo honore afficiebatur, atque illum non solum colebant, qui aliquid

aliquid in Philosophia percipere atque audire studebant, verùm etiam si quì fortè simulabant. Omnes passim aut genere aut literatura Nobiles, qui aliquid de ingeniis poterant judicare, illum cognitione atque amicitia sua dignum existimabant. Exterorum Doctissimus quisque qui *Angliam* nostram inviseret, ad ipsum quasi Philosophiæ quoddam Oraculum proficiscebatur: Quin etiam Legati atque Principes tanquam ad singulare Gentis Nostræ Ornamentum confluebant.

Anno 1669 *Cosmus Mediceus*, *Ferdinandi* secundi filius, *Etruriæ* Princeps, tanti Philosophi fama permotus, illum sæpius convenire dignatus est, & insignem scientiam quam plurimum admiratus, Iconem ejus & libros universos, inter rarissima Bibliothecæ *Mediceæ* ornamenta reponendos, domum secum deportavit.

Tunc etiam in *Academiis* aliquantum obtinere cœpit Philosophia *Hobbiana*, & Juventus Academica in publicis Scholarum velitationibus, Opiniones *Hobbianas* haud rarò defendere solita est. Inter alios *Daniel Scargil* Artium Baccalaureus, & Collegii *Corporis Christi* in Academia *Cantabrigiensi* Socius, vir fervidi, & præcocis ingenii, & vitæ paulò solutioris, Theses quasdam incautius forsan, & nimia cum acrimonia propugnavit. Illæ autem, prout typis Academiæ publicis expressæ habentur, hujusmodi erant,

Jus Dominii fundatur in Potentia.

Justitia Moralis pendet a Civilibus Institutis.

Scriptura Sacra in Legem sancitur solummodo ex authoritate Magistratus.

Supremi Magistratus jussa, etsi Legibus Divinis quæ de moribus latæ sunt, contrariis, obtemperare oportet.

Quibus aliam, (quod suspicari licet) Invidiæ augendæ gratia attexuerunt boni Censores quam pro Thesi Philosophica sumat, qui volet, si quis adeo cæcus est?

Quod Gloriosum erat, atheus *esse & censeri.*

Ista autem Positio ex consequentia dicti cujusdam trahi dicitur; quod gloriaretur, se *Hobbii* discipulum atque *Atheum* esse: vocabulis a Censoribus ita tædiose dispositis, tanquam idem sonarent *Hobbianus* atque *Atheus*.

Theologi autem, qui in *Academiis* semper regnant, quicq; in Rem suam aut Commoda peccantibus haud facile ignoscunt, illum pro Senatu Academico, qui etiam ex ipsis præcipue conflatur, gravissimorum criminum postulant. Quare summa cum vehementia increpitus, Magistratus Academici authoritate Carceri inclusus est; postea Gradu privatus, Sodalitate exutus, Academia expulsus; Prius tamen summa cum ignominia & dedecore coactus est pro Concione in Templo Publico Theses suas tanquam sibi a *Phœbo* subministras, ad *Stygem* damnare, Easque ergo Summum Numen Impias, omniq; humanæ societati perniciosissimas, pronunciare.

Sic acta est illius Tragœdiola; *Hobbius* autem nominis sui existimationem injustis calumniis lasam facile sentiens, dogmatis suis tum in sequiorem sensum detortis, tum etiam turpiter & cum opprobrio damnatis, ipsoque tanquam *Atheorum* Antesignano Publice descripto, per literas ad amicos de injuria graviter conquestus est, sed incassum, cum id temporis vindicias suas publico dare ipsi liberum non esset.

Anno 1670 *Antonius à Wood*, Collegii *Mertonensis* Socius, vir Doctissimus, Historiam & Antiquitates *Oxonienses* Academiæ, in quibus per decennium & amplius, admiranda cum industria laboraverat, tandem absolvit. Opus illud Anglice conscriptum duobus Voluminibus complexus est, quorum prius res in Academia gestas ab ipso ortu ad nostra usque tempora, recenset; in altero Collegiorum Fundatores Mæcenatesque & Illustrium virorum Elogia continentur. Placuit autem Summis in Academia Viris ut exterorum in gratiam *Latio* donaretur. Studiosis nonnullis ad hanc operam delectis, qui tamen in Cognatis suis vertendis Authori non fecerunt satis. Multo autem minus alia in re ipsi satisfactum est: cujus historia licet prolixior paulo, veritatis tamen historicæ curiosis, fortasse non injucunda.

Ædis

Ædis Christi *Decanus*, nunc *Episcopus Oxoniensis*, (quem honoris causa nomino) quum & operis vertendi, & typorum sumptus maximam partem, propriis impensis sustentaret, eam sibi licentiam adseruit, ut quæ suo adsiberent animo, etsi ab Authoris mente aliena, passim interseceret; multa autem, quæ ipsi pro affectu suo, & Partium studio displicerent, expurgaret. Ob isthoc factum incredibili dolore affectus est Author, & contaminatam Historiæ fidem gravissime conquestus, nihil interim Remedii impetravit.

Præ aliis autem maculis, quibus a Censoria manu deturpata est celebris illa doctorum virorum historia literaria, pessime deformatum est Elogium *Hobbianum*, detractis quæ ab Authore adscriptæ sunt Laudibus, earumque in locum Vituperis substitutis. Rem ipsam vero simpliciter exponere constituo, tum ut *Hobbio* Debitus constet Honos, tum Authori, quoad fieri poterit, Jus suum in integrum restituatur.

Ex Historia & Antiquitatibus Universitatis Oxoniensis.

Edit. Oxon. 1674. lib. 2. p. 376. & 377.

THomas *Hobbius*, vulgo *Hobbes*, *Wottonia* in *Malmesburia* Oppido Mercatorio *Wiltoniensis* inter, natus quinto Aprilis anno 1588. Literis Latinis & Græcis initiatus, in hanc * aulam admissus est anno 1603. ubi operam impendens studiis Philosophicis, admissus fuit ad lectionem cujuslibet libri Logices 5 Feb. 1607. Post quem gradum quadragesimalibus determinationibus completum, in clientelam simul & familiam *Dⁱ Guilielmi Cavendish* Baronis *de Hardwick*, Comitis postea *Devoniensis*, ex commendatione aulæ Principalis vocatus est. Apud hunc virum nobilem, cum ingenio *seri* (a) & industrio; nec tamen injucunde, non levem gratiam inisset, ab eodem habitus est dignus, ut filio natu maximo in exteras regiones proficiscenti ductus negotium gereret. *In Galliam* ergo, & inde in *Italiam* transiens, non mediocrem istarum regionum sive linguarum, sive hominum moresque respicax cognitionem reportavit. Non immemor interim Græcæ & Latinæ Linguæ, quas juvenis hauserat, peritiam, horis subsecivis renovandi, & augendi Logices & Philosophiæ Peripateticæ haud usque adeo curiosus, quas negligi passim, &

* *Aul. Magd.* (a) *Quod pro Sedulo supposuit Decanus.*

præterire tanquam Scholarum frivola a *Petro Cordano* (b) præ se ferebat. In patriam reversus, Poëtas & Historicos Latinos diligenter relegit, adhibitis etiam Grammaticorum celebrium commentariis, non ut floride, sed ut Latine posset scribere, & vim verborum cogitatis congruentem invenire. Inter Historicos Græcos *Thucydidem* præ cæteris dilexit, & vacuis horis, in Sermonem Anglicum paulatim conversum, cum multa laude anno 1628 in publicum edidit, eo fine ut ineptiæ Democraticorum *Atheniensium* nostris hominibus paterent. Eodem anno cum Comes *Devoniensis* diem suum obiisset, cui per viginti annos Cliens familiaris adhæserat, in *Galliam* iterum abiit, filii D. *Gervasii Clifton* Equitis, curam peragens. In qua peregrinatione, *Euclidem* primum inspexit, methodo ejus, non tam ob Theoremata, quam ob artem ratiocinandi, delectatus. An. 1631. à Comitissa *Devoniæ* revocatus est, ut filio ejus, qui tredecennis erat, Præceptoris munere fungeretur: Quod cum post triennium perfeciisset, cum eodem in *Galliam* & *Italiam*, & viæ & vitæ dux peregrinatus est. Dum moraretur *Parisiis*, Principia Scientiæ Naturalis investigare cœpit. Cum vero hæc in natura & varietate motuum contineantur, quæsivit imprimis, qualis motus is esse posset, qui efficit sensionem, intellectum, phantasmata, aliasque proprietates Animalium; cogitatis suis, cum *Marino Mersenno*, Ordinis Minimorum, in omni genere Philosophiæ versatissimo, *Viroque Optimo* (c) quotidie communicatis. An. Dom. 1638. cum Pupillo suo (nunc Patrono) in *Angliam* reversus, in ejus familia convixit, instituto interim cum *Mersenno* prædicto, de rebus naturalibus, Epistolari commercio. Interea *Scoti*, depulsis Episcopis, sumserunt Arma contra Regem, faventibus etiam *Ministris* illis, qui vocari solent *Presbyteriani*. Itaque convocatum est in *Anglia* Parlamentum illud notissimum, quod inchoabatur 3 Nov. 1640. Ex iis quæ in Parlamento tribus quatuorve diebus primis consulta viderat, Bellum civile ingruere, & tantum non adesse sentiens, retulit se rursus in *Galliam*, scientiarum studio *Parisiis* totius vacaturus; cum *Mersenno*, *Gassendo*, aliisque vitis egregiis, propter eruditionem, & vim in ratiocinando celeberrimis. Cum jam *Parisiis* ageret, libellum scripsit *rebus permiscendis natum* (d) *De Cive*, quem postea revisit & auxit; quo quasi tempore, prævalentibus *Parlamentariis* multi eorum qui *Partes Regias* sequuti erant, & in illis Princeps *Wallia* (qui nunc regnat) *Parisios* confluxerunt. Statuerat circa idem tempus, hortatu amici cujusdam Nobilis *Occitani* migrare in *Occitaniam*, & præmiserat jam quæ sibi necessaria erant; sed commendatus Principi ut Elementa Mathematica illi prælegeret, substitit *Parisiis*. Quod ab hoc munere temporis habuit vacuum, consumpsit in scribendo librum *Monstrosissimum*, *qui nunc non solum in Anglia*, *sed in vicinis gentibus publico damno notissimus est* (e), nomine Leviathan, quem etiam in *Anglia* edendum cura-

(b) *Hæc ab Eodem deleta.* (c) *Hæc ab Eodem etiam deletum.* (d) *Hæc ab Eodem interposita.* (e) *Hæc ab Eodem interposita.*

curavit, ipse manens adhuc *Parisiis*, annum agens 63. Aliquanto post, in Patriam, inibique in ædes discipuli quondam sui, nunc Comitis honoratissimi *Devonienſis* invitatus, ibi absolvit Libros duos, *De Corpore*, & *De Homine*, quos publicavit. *Publicati & alii, in re præsertim Mathematica, cui Musis reclamantibus Paralogismorum perpetuus artifex operam infelicissimam addixit* (f).

Vir sane de quo (inter tot prospera & adversa fama, qua de eo sparguntur, hominum Sermone) hoc verissime pronuntiare fas est; animum ipsi obtigisse, uti omnis scientia capacissimum & insertum, ita divitiarum, saculi & invidia negligentissimum, erga cognatos & alios pium & beneficum. Inter eos, quibuscum vixit, hilarem & apertum, & Sermone libero. Apud Exteros in summa semper veneratione habitum, &c. (g)

Hæc pro Imperio agente *Decano*, *Antonius a Wood* Rem ægre ferens veniam solummodo obtinere potuit, *Hobbium* de eo quod factum erat, certiorem faciendi, ne in libro sub nomine suo prodeunte, *Hobbius* se notatum sentiens in ipsum postea durius animadverteret.

Hobbius vero tanquam indigna affectus injuriâ, (quod magnis semper animis à natura insitum fuit, ut optimus quisque maximè gloriæ studio duceretur) sese debito laudis præconio, unica virtutis mercede, spoliatum; & per summam Injustitiam, Nomini suo insignem ad posteros inustam contumeliam, non dissimulavit. Ad Regiam etiam Majestatem suam detulit querimoniam, quæ ipsi liberam contra Adversariorum Calumnias sui defensionem, pro solita Clementia indulsit. Quare Epistolam Apologeticam ad *Antonium a Wood* datam, circa Comitia *Oxonienſia* Anni 1674. publicavit, quæ in hunc modum se habuit.

(f) *Hæc ab* Eodem *inserta.* (g) *Hæc & alia permulta ex Authoris MS. expunxit* Decanus.

EPISTOLA

THOMÆ HOBBES *Malmesburiensis*, AD ANTONIUM a WOOD,

Authorem Historiæ & Antiquitatum Universitatis Oxoniensis,

Inserenda ad pag. 376. lib. 2. ejusdem Historiæ.

ERuditissime Domine, mihique Amicissime, indicavit Mihi Amicus Noster communis *I. A.* ea quæ in Libro Tuo de *Antiquitatibus Academiæ Oxoniensis* addidit & delevit *Doctor Johannes Fell Decanus Ædis Christi* in ea parte, quæ est de *Vita mea*. Nimirum, ubi Mihi Tu Ingenium attribuis *Solidum*, Ille, deleto *Solidum*, substituit *Aeri*. Quod quidem Ille Animo Malevolo pro Convicio posuit. Convicium tamen non est, & facile ferri potest.

Rursus, ubi Tu *Marinum Mersennum* appellas *Virum Optimum*, Ille, nescio qua Invidia, verba illa delevit. Sed Contumelia ista non ad Me pertinet.

Tertio, ubi Tu scripseras, *Libellum scripsit de Cive*, interposuit Ille inter *Libellum* & *de Cive*, *rebus permiscendis natum*; ut esset, *libellum scripsit, rebus permiscendis natum, de Cive*; quod ita manifesto falsum est, ut eorum qui temporis illius notitiam quantulamcunque habuerint, nemo Illum aut ignorantiæ aut malitiæ non sit condemnaturus. Liber enim ille editus est, Anno Domini 1642, quo tempore Bellum Civile per Angliam gereretur, ita ut Res tunc permistæ permisceri ab illo Libro non potuerint.

Quarto, ubi Tu de Libro meo *Leviathan* scripsisti, primo, quod esset *Vicinis gentibus notissimus*, interposuit Ille, *Publico damno*, ut esset *Vicinis gentibus publico damno notissimus*. Deinde, ubi Tu scri-

scripseras, *Scripsit Librum*, interposuit Ille, *Monstrosissimum*. Magna quidem fuisset haec injuria, si Ille aut Doctrinarum Judex idoneus, aut insigni aliqua eruditione domi vel foris notus esset.

Quinto, quae Tu de moribus meis, de fama apud exteros, de beneficiis in Me Regiis, &c. tum vere, tum honorifice scripseras, delevit omnia. Et haec quidem magna Tibi facta est injuria; quae tamen alioqui nocitura Mihi non est: (fama enim mea, qualiscunque est, jamdudum pennata evolavit irrevocabilis) sed Sibi, Academiae, etiam Generi Humano. Sibi, propter turpitudinem. Est enim etiam in Inimicitiis exercendis aliud alio inhonestius. Itaq; Inimicitiae quidem injurias aliquando extenuant. Nam injuriae apertae Authorem suum ostendunt, sed furtivae quemlibet potius alium, etiam amicum, discrimini objiciunt. Academiae, propter eam quam Inimicus habet in Academia Authoritatem. Generi denique humano, eo quod cum cognitum sit, tantum esse hominibus in alienas Historias Potestatis, nulla non Historia suspecta erit. Postremo, quod praeter sententiam Tuam de *Operibus meis Geometricis* addidit aut delevit (cum qui hominem nôrint, non a Sua ipsius cognitione, sed fide aliena locutum esse sciunt; & qui non nôrint, nomen Ejus inter Mathematicos alioqui Eruditos nunquam audiverunt) movebit neminem. Nulla ergo causa est ut publice cum Eo litigem. Neque si esset, facerem. Scio apud omnes gentes, ex ipsa Civitatum natura, Civibus singulis datam esse Actionem Injuriarum (Anglice *An Action of the Case*). Dic ergo quis Actor, quis Reus, quis Judex, quae erit injuriae compensatio? Si Actor Ego sum, Reus Tu solus eris, qui Libri hujus Author es. Potes quidem Actor esse Tu, Reus ergo erit *Decanus Aedis-Christi*, cujus arbitrio (propter sumptus) Editionem, nimia benitate Tua permisisti. Fac autem Actorem esse Me, & Illum Reum, etiam Injuriae damnatum; quis erit Damni aestimator? Nonne Duodecim Viri, Jurati quidem & Legales (adde etiam) Boni? Attamen inter Damna (nisi quae pecunia aestimari solent) verba non numerant. Nam Scholarium jurgia inter res serias raro habent. Itaque scripto publico ulcerus non contendam. Testimonia quidem Amicorum amo. Convicia inimicorum

micorum parvipendo. Ex *Antiquitatibus Oxonienſibus* nomen Meum (ſi libet) omnino expungant, laudabor tamen à maxima parte Academicorum qui nunc ſunt, magiſque (opinor) ab iis qui erunt. Præterea Homini Seni Offenſarum venia utilior eſt, quam ultio. Tibi vero ſi tanti eſt, exiſtimationem Tuam & Veritatem Hiſtoriæ vindicare, non tantum licet, ſed etiam laudabile eſt. Et ſiquidem ita Tibi expedire viſum fuerit, poteris Epiſtolam hanc Meam quibuſcum volueris communicare. Si quod aliud conſilium in hanc rem invenero, antequam hæ literæ Tabulario Tibi perferendæ committantur, incluſum habebis ipſis literis. Vale.

Londini Apr. 20. 1674.

Tuus

THO. HOBBES.

Decanus autem *Hobbii* factum Stomachatus, anteactorum interim immemor, *Antonium à Wood* acribus compellat verbis, tanquam Mala Fide ſecum agentem, qui Ipſo inſcio clanculam rerum notitiam *Hobbio* ſuggeſſerat, quin & acerbiori ſermone in *Hobbium* invectus eſt; Non decere ſcilicet Senem jam Capularem, atque alterum in *Charontis* cymba pedem habentem, de doctrinæ fama & controverſiis literariis ſolicitum eſſe, Animæ potius Saluti conſuleret, & de iis quæ ad faciliorem in Beatorum Sedes ingreſſum conferrent, cogitaret. Quum porro ad Colophonem Oxonienſis hiſtoriæ vacaret folium, ut publica etiam reprehenſione *Hobbium* corriperet, ſequentem adjecit Epiſtolam.

EDITOR LECTORI.

PRodiit nuper Charta Famoſa, quæ *Epiſtola Thomæ Hobbes Malmesburienſis, ad Authorem Hiſtoriæ & Antiquitatem Univerſitatis Oxonienſis* eſſe dicitur *& inferenda ad pag.* 376. *in lib.* 2.

Ne

Ne autem incauto Lectori fucus exinde fiat, paucis monendum eum duximus conviciorum farcinam hanc ad librum prædictum minime pertinere, potro nullam idoneam fuisse causam, cur *Irritabile illud & Vanissimum Malmesburiense Animal* adversus Historiæ prædictæ Editorem inveheretur. Res tota sic se habet. Magnificum *Hobbesio* Elogium adornavit, aut, quod vero propius, ab *Hobbesio* ipsi sibi adornatum, huc transmisit quidam Dominus J. A. cum in finem ut operi huic inseri possit: at vero cum ibidem multa occurrerent ab instituto satis aliena, & veritati minime consona, pro jure suo illa recognovit Editor; ita tamen ut *Viro pessime de Deo, hominibus, literisque merito*, locum inter literatos relinqueret.

Stomachatur nihilominus *Hobbesius*, *acre* solummodo *ingenium*, non vero *sobrium* ipsi ab Editore attributum. In facti excusationem non opponit Editor illorum qui aut cum ipso, scriptisve ejus familiariter versantur, sententiam; sed *Hobbesii* ipsius appellat fidem, qui in libello *de principiis & ratiocinatione Geometrarum*, hæc habet: *In hisce quidem periculo versari video existimationem meam, qui a Geometris fere omnibus dissentio. Eorum enim, qui de iisdem rebus mecum aliquid ediderunt, aut solus insanio ego, aut solus non insanio; tertium non est, nisi quod dicet forte aliquis, insaniamus omnes.* Si insanire eum contingat, non ab Editore injuria facta est; si alii omnes eruditi mente sua moti insanire illum censeant, non est quod furiosorum sententia illum moveat, nec queratur reperiri hominem unum, qui demens pariter cum fuerit, communi omnium suffragio calculum adjecerit.

Secundo in loco male habet *Hobbesium*, quod cum *Historia Scriptor. Mersennum virum optimum* appellaverit, Editor malignus *verba illa delevit*. Agnoscimus *Hobbesium*, aut saltem J. A. sic eum vocasse; sed quandoquidem nec Historiæ Scriptor, nec Editor novêre, albus an ater homo fuerit Mersennus, certe absque illius injuria, verba illa in impressis defuere.

Tertio, probat librum de Cive *rebus permiscendis* minime *natum*, quia An. 1641. prodiit: quasi *Miltoni*, *Aschami*, *Goodwini*, sedi-

seditiosa scripta, rebus permiscendis apta nata non sint, quia post annum prædictum edita.

Quarto, pariter ostendit *Librum suum Leviathan, publico damno non fuisse notum*, nec *monstrosissimum* esse, quia Editor *nec doctrinarum judex idoneus, aut insigni aliqua eruditione domi aut foris notus*. Belle quidem hæc cohærent. Historiæ Editor *Hobbesio* indoctus videtur, proinde Leviathan nec *publico damno* est notus, nec est *monstrosissimus*.

Quinto, quæritur *Hobbesius, ea quæ Author de moribus ejus, de fama apud exteros*, &c. scripserat, *deleviſſe omnia Editorem*. Aio hæc omnia Dn. J. A. (aut forte *Hobbesium* ipsum, pro eximia, quâ pollet, modestia) scripsisse, quæ Authori prorsus incomperta, pleraque vero omnino falsa fuisse noverat Editor; qui etiam illa quæ ad partes *Cromwellianas* fovendas egerit *Hobbesius*, ut & alia ejus flagitia silentio pressit. Iterum ergo subducat rationes suas vir bonus, & consideret, an non pro conviciis gratiæ Editori debeantur.

Ultimo in loco bilem *Hobbesio* movet, quod Editor *præter sententiam Authoris, de Operibus Geometricis addidit aut delevit, cum qui hominem norint, non à suæ ipsius cognitione, sed fide aliena locutum esse sciunt; & qui non norint, nomen ejus inter Mathematicos alioſve eruditos nunquam audiverunt*. Sed quid lucrabitur *Hobbesius*, si ejus [illegible] adeo sint immania, ut vel à Tyronibus deprehendi possint: agnoscentem superius audivimus; egregias suas demonstrationes tam conspicuæ esse evidentiæ, *ut omnibus qui de iisdem rebus secum aliquid ediderunt*, hoc est Geometris universis, *insanire* videatur. Sed ab homine qui Reverendissimum *Sarisburiensem* Episcopum, Clarissi. *Wallisium* Professorem Savilianum, aliosque eruditissimos Viros pro indoctissimis habuerit, contumelia conjungi, in elogium cedet: sobriis rerum æstimatoribus admodum bonus videbitur qui *Hobbesio* displicuerit, satis eruditus, quem ille mortalium [illegible] literarum imperitum affirmaverit.

Hæc proinde non eum in finem dicta sunt, ut *furioso homini* satisfiat, sed ut intelligat Lector nullam *Hobbesio*, nec Historiæ, nec Academiæ, nec generi humano, quicquid ex adverso inclamet

met *charta famosa* scriptor, injuriam factam, quod dictata viri pestifera notaverit, & obnoxias, ut nihil gravius dicam, sibi blandientis *Hobbesii*, aut Domini J. A. laudes Universitatis *Oxoniensis* Annalibus inseri, nisi prius castigatas, non permiserit Editor. Hactenus Ille.

Hobbius autem tum Conscientiæ propriæ, tum Doctorum Testimoniis satis fretus, cum *Decano* contentionis funem ducere recusavit, ulteriore responso dedignatus. Suspicandi tamen ansam arripuerunt nonnulli, *Hobbium* à *Decano* tam duriter habitum, eo minus in Libro *de Bello Civili Anglicano* suam de doctrina & Regimine Academico sententiam dissimulasse.

[Obiter autem ut moneam, de Censorio in Authores Jure, videantur *R. P. Iacobus Gretserus* è *Soc. Jes.* libro de jure, modo, & more prohibendi, expurgandi & abolendi libros noxios & hæreticos; *R. P. Theophili Raynaudi S. J.* Erotemata de malis ac bonis Libris, deque justa aut injusta eorundem confixione: *R. P. Antonius Possevinus S. J.* in Bibliotheca, & libro de cultura ingeniorum, nec non varii *Pontificiorum* Indices Prohibitorii & Expurgatorii, Hispanicus, Romanus, Tridentinus.]

Eodem anno 1674. etiam seni pene Nonagenario, faventibus Musis, libros aliquot ex *Homeri* Odyssea, specimen integri operis *Homerici* mox prodituri, vernaculo sermone evulgavit; ubi, si quis juveniles æstus & furores Poëticos desideret; *Mæonii* tamen *Senis* spiritum à *Malmesburiensi nostro* sermone maxime accommodato expressum, necesse est fateatur.

Mense Julio ejusdem anni *Londinum* reliquit, cum animo nunquam revertendi, quibus hactenus se oblectaverat studiis, quoad vita suppeteret, vacaturus. Quod autem inter rara felicitatis exempla numerandum est, summo ingenii vigore & sensibus integris ad obitum usque in Philosophia & Mathesi se assiduo exercitavit, & quod magis mirum, Poësin exercuit, qua propriis animi conceptibus exprimendis, qua aliorum transferendis.

Anno 1675, cum *Homericum* tentamen non exiguo Literatorum plausu exceptum constaret; *Homeri Iliada* & *Odysseam* con-

junctim Anglicano carmine evulgavit, Dissertatione de Heroici Poëmatis Virtutibus præmissa.

Anno 1676. Edidit Controversiam de Libertate & necessitate Humanarum actionum cum *Benjamino Laney* Episcopo Eliensi olim agitatam.

Anno 1678. Prodiit *Decameron Physiologicum*, sive de Naturali Philosophia libri decem, una cum Lineæ Rectæ Ratione ad Arcum Quadrantis Dimidium: Quo tempore etiam opus ejus de *Bello Civili Anglicano*, ipso minime conscio, in lucem emersit, cujus occasione Epistolam sequentem ad Librarium G. C. transmisit.

Dialogum de *Bello Civili Anglicano* diu est quod publici juris factum voluissem, quem in finem *Regi* obtuli, cui, paucos post dies cum libellum perlegisse mihi visus esset, supplicavi, ut Imprimendi facultatem concederet. *Rex* autem solita me excipiens gratia, postulatum prorsus abnegavit. Quare Libri Apographum tibi concessi, Authenticum autem dedi Amico Nobili & Docto, anno abhinc defuncto. *Suæ Majestas* ad quam maxime spectat qui libri in publicum prodeant, me longe melius novit, quid facto opus sit. Nollem itaque hac in re in ipsius offensionem incurrere, neque Te huic Negotio immisceas, Rogo. Ne vel minimas in Libro Publicando sustinerem partes, quovis pretio redimerem.

Tuus

T. HOBBES.

Dec. 12. 1679.

Circa medium Octobris, Anni 1679. Urinæ suppressione correptus est; Medici autem ob grandem ætatem, de Morbo, quovis Remediorum apparatu penitus amovendo, Ipsoque in integrum restituendo, desperabant. Vicesimo Novembris *Devoniæ* Comite cum Universa familia à *Cattisworthio Hardovicum* transmigrante, *Hobbius* Patronum comitandi animo obstinatus, lecticæ impositus Viæ committitur, ex itinere nihil quicquam molestiæ pati visus.

Ni-

Nihilominus sex septemve diebus præterlapsis, dextri lateris consummata Paralysi affectus, & loquelæ usu privatus est. Posthæc pauculos dies supervixit, parum sumens alimenti, dormiens plurimum, per intervalla loqui conatus, sed frustra. Toto Morbi decursu, vix Febrile aliquod Symptoma comparuit; Ita ut ob extremam senectutem, extincto Biolychnio & deficiente Vitæ fomite quam ægritudinis violentia è vivis excedere videretur. Obiit autem Quarto Decembris 1679.

Elatus est ex ædibus Patroni sui, Pompa non magna, sed officio funeris satis decoro. Sepultus est in Ecclesia vicina de **Paul-Puchnall**, Sacerdote secundum Ecclesiæ Anglicanæ formulas Exequiarum justa celebrante. Conditus est juxta tumulum Comitissæ *Devoniæ* (*Gulielmi*, qui nunc Comes est, Aviæ) sub nigro Marmore, cujus inscriptio solummodo Locum ejus Natalem, Tempus etiam Natale & Emortuale præ se fert.

Nunc autem operæ pretium videtur, nonnulla paulo specialius describere, quæ ad Corporis Habitum, Animi Mores, & Ingenii Studia attinent; cognitu forsan haud ingrata, etiamsi superius aliquantum delibata.

Itaque ut inde incipiam, Statura Illi Procerior fuit, Habitus gracilis; Cutis tenerrima, qua de causa ne frigidior aër poros subiret, Crassionibus indutus vestibus, quovis anni tempore incessit. Faciem habuit satis decoram; Frontem amplam, & in rugas proniorem; Oculos vividos, & quasi scintillantes; Visum acutissimum, & ad obitum usque satis firmum; Nasum oblongiorem; Genas rubore temperatas; Capillitium, antequam incanuit, nigrum; Barbam autem subflavam; cujus Mystacem labro superiore natura intortum gessit, sub inferiore pilos aluit, sed pauços; ne, quod multis in more est, barbam Philosophiæ Indicem constitueret. Effigies ejus à *Sam. Coopero* celeberrimo Pictore delineata, inter [illegible] Regia asservatur; quæ & multoties cælo sculptorio adumbrata publice habetur. Temperamento præditus est Sanguineo-Melancholico, ad virtutis & sapientiæ excellentiam maxime proprio; quali naturæ habitui non philosophi

modo & Poëtæ, sed & futurorum conscii Vates, si Veterum placitis stare fas est, plurimum debuerunt.

Primis annis Invaletudinarius fuit, & in Ictericiam admodum propensus; progressu tamen ætatis, & circa annum Quadragesimum, valetudine usus est satis confirmata. Toto autem vitæ decursu raro decubuit, aut Pharmacum sumpsit. Circa annum Sexagesimum manuum tremore, Paralyseos præcursore, affectus est.

In Victu non admodum Curiosus, nullum Cibi genus fugit, quo populus utitur: ætate magis provecta, statam semper Prandii horam observavit, postea paucis Tabaci haustulis contentus, à cœna prorsus abstinuit.

Ætate adhuc intra Juventutis terminos constante, (Liceat verum fateri) nec Abstemius fuit, nec Meretrix.

——Hæc omnia mediocriter.

Homo fuit, humani nihil à se alienum putavit.

Cœlibatum nihilominus tenuit, tanquam Philosophiæ studiis maxime commodum.

Exercitio corporis multo utebatur, Pila palmaria sæpe lusit, quamdiu præ senectute licuit, etiam ultra annum Septuagesimum. Ejus in locum, quum opus erat, fortiores deambulationes substituit, post quas, abhibitis frictionibus, in lecto se ad quietem componere solitus est; ultima ætate, cum deambulare amplius vix poterat, cubiculo ex arte calidiore facto, frictiones solum, ad motum sanguini alias forte stagnaturo concitandum, usurpavit.

Quoad Mores, oportet primum de Religione Testimonium dicere. Deum autem agnovit, eumq; Rerum omnium Originem, intra angustos tamen Humanæ Rationis Cancellos nullatenus circumscribendum. Quare fortiter calumniati sunt, qui ipsum Atheismi reum detulerunt, quod inde forsitan profectum, quia Scholasticorum aliorumque isto de Grege Morem rejecerat, qui otiosi in Musæis suis sedentes, juxta imbecillem ingenioli sui captum, Naturæ Divinæ incomperta affingunt attributa. Nec minus falso à nonnullis insimulatus est, tanquam solitudinem fugeret,

geret, Spectra metuens & Phantasmata, Vana Stultorum Terriculamenta, quæ Philosophiæ suæ lumine dissipaverat; Non injuria tamen forte subveritus est ne ab Illis ad Plures mitteretur quorum Commodis adversatus, ipsorum Artificia ac Versutias Publico aperte, conspiciendas præbuisset. Religionem Christianam quatenus in Ecclesia Anglicana, Resectis Superstitionis Ineptiis, Regni Legibus stabilitur, ex animo amplexus est; quam etiam contra Pontificiorum simul & Sectariorum insultus strenue propugnavit.

Controversias quidem Theologicas maxime aversatus est: Quicquid autem ad Pietatis Exercitia aut Bonos Mores conferret, plurimi fecit. *Sanctius* illi & *Reverentius*, visum *de Deo Credere, quam Scire*. Sacerdotes interim inculpare solitus est, qui Christianam Religionem Absolutam ac Simplicem, vel Superstitione macularent, vel * Inanibus, interdum Profanis speculationibus implicarent.

Optime autem Populo consultum fore censuit, si Scholasticorum Dogmatum vice, Æqui Rectique Præcepta, & cujusque Imperii Leges Civiles Publice recitarentur, quibus Homines ad suum erga Magistratus Obsequium, mutuaque Vitæ Civilis Officia formarentur. Ipse etiam conatus est maxime, ut post Rectos de Summo Numine Conceptus, dictis Vitæ Officiis, tam Publicis, quam Privatis, ad Virtutis & Prudentiæ dictamen rite fungeretur. Itaque Patriæ commodis impense studuit; Et Regi, Patriæ Patri, fidelissime inservivit; in Amicis Colendis Religiosus fuit, in Cognatos summe Munificus, cui fidem faciat Fundus Hæreditarius pretii non contemnendi, multis abhinc annis Fratri dono datus; quod etiam Nepotem ex Fratre bonorum decoctorem Ducentis Libris Anglicanis sublevavit, ut taceam quæ in suos in fortuna non adeo lauta constitutos Testamento Prudentissime dispensavit. Erga Pauperes etiam admodum Liberalis, erga Universos ad omnem Justitiæ & Humanitatis rationem accomodatus.

Quantam itaque in Republica Literaria Tyrannidem affectant, qui Talem Tantumque Virum, ut Humani Generis Pestem

* Διὰ βιβλίων κενοφωνίας, μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις.

Pestem & Capitalem Religionis, omnisque Civilis Consortii Inimicum Proscribunt, ejusque Philosophiam tanquam Pessime Moratam, Impietate, Injustitia, Nequitia, Discordiâ denique fœtam è manibus Hominum excutere contendunt: quum interim teneantur passim *Philostrati, Porphyrii, Luciani, Iamblici, Iuliani, Eunapii, Rutilii, Zosimi*, aliorumque Christiani nominis Hostium scripta Doctorum insuper vindiciis ornata; Neque Alcoranum inspicere, nefas esse, emissa pro sua Alcorani Editione Apologia ostendit *Theodorus Bibliander*, Vir ut Incomparabilis Doctrinæ, Eloquentiæ, ac tribus in Linguis præstantiæ, sic Pietate, Moribus & Vita Exemplar omnium, si *Gesnero Varroni Tigurino**, fides adhibenda.

Justum igitur Examen subeant *Hobbianæ*, Prudentes, Æquos, Affectibus liberos experiantur Judices: Quod Verum atque Bonum in Humanos usus transferatur; quod fecius, quo minus damnetur, non recusamus. Vis illa Cœlestis quæ cuncta Regit ac moderatur, Universa Bonis Malisque Variegata sustinet: nos interim, ob quædam quæ arrideant minus, Optima quæque de medio tollere, æquum non est. Frustra Veritati Ignorantiæ Clypeus præfertur: Diuque nimis in communem Literaturæ perniciem, grassatus est Importunus Quorundam Mos, qui Opinionum suis adversarum gratia, Doctis Authoribus bellum indixerunt, scriptaque sæpenumero flammis prosequentes, tot præclara Senioris ævi Monumenta latrocinio quodam Posteris surripuerunt. Sed provectus ultra quam par est, ad Institutum redeo.

Consuetudo ejus ut prodesset, conjuncta Rerum Ponderi Sermonis Gravitas, ut delectaret, Facetiæ effecerunt. In Responsis Natura mire promptus, alioquin ex Judicio ad deliberandum, sive (ut ipse maluit dicere) Computandum, proponsior fuit. Animo apertus ac simplex, alios instruendi cupidus, ad conceptus animi imperciendos facillimus. Omnibus Comis & Mansuetus nisi forsan Novitii aliqui, ingenii ostentandi gratia, Frivolis ipsum Quæstionibus & Cavillis torquerent. In Neminem invectus est, nisi qui læsit prius. Suarum quidem Opinionum fuit Tenacior paulo.

In-

* *In Bibl.*

Ingenium nactus est ad omnia natum atque institutum quicquid occurreret perspicaci judicio animadvertit: Animus illi indefesse cogitabundus: cuicunque se addixit materiæ, in ea pertinacissime versatus est. Illorum Ignaviam detestatus est, qui Cæca Credulitate solis Partium suarum principiis adstricti, non lubenter ferunt, alios ultra Carceres quibus ipsi contineantur, prodire; & Arcana Rerum Mysteria penetrando, Philosophiæ limites propagare.

Lectio ejus pro tanto ætatis decursu non magna; Authores versabat paucos, sed tamen Optimos. *Homerus*, *Virgilius*, *Thucydides*, *Euclides*, illi in deliciis erant. Ingentem Librorum supellectilem, qua superbiunt Bibliothecæ, non magni fecit, cum Mortales plerumque pecorum ritu antecedentium insistentes vestigiis, vix extra tritos calles, & semitas ab ipsis quorum Tutelæ & Regimini subsunt, præstitutas, evagari audeant, Cum etiam * qui omnem illam scriptorum varietatem, qua Artes & Scientiæ exultant diligentius introspiciat; ubiq; inveniet ejusdem Rei Repetitiones infinitas, Tractandi modis diversas, Inventione præoccupatas; ut omnia primo intuitu numerosa, facto examine pauca reperiantur. Quin & illud sæpe dicere solitus est, quod si tantum libris incubuisset, quantum alii è literatis vulgo faciunt, eadem cum illis ignorantia laborasset.

Quoniam autem Optimorum Amicitia & consuetudo non leve Probitatis argumentum ducitur, vixque Malus esse possit qui aut Bonos Colit, aut à Bonis Colitur; Amicorum ejus Indicem proponere animus est.

Ante omnes vero, Debito cum honore meritisque gratiis, (Post *Majestatem Regiam* Fautorem ejus Benignissimum) Memorandi veniunt Illustrissimi *Devoniæ* Comites, hæreditario quasi jure Mæcenatas *Hobbiani*. * Quod sane non solum Ingenii ac Literarum, sed etiam Naturæ atque Virtutis, ut Domus, quæ ejus Adolescentiæ prima fuerit, eadem esset familiarissima Senectuti.

* *Cic. pro Arch. Poet.*

AMICORUM ELENCHUS.

Franciſcus Baconus Verulamius, magnus Angliæ Cancellarius. [Obiit 1626. Vita ejus ſæpius edita eſt: Opera ejus ſatis nota ſunt.]

Ed. Herbert, Baro de Cherbury. [De eo & ſcriptis, V. *Guil. Dugdale* de Baronibus Angliæ.]

Hon. *Carolus Cavendiſh*, Eques Auratus, Illuſtriſ. Guil. Marchionis, poſtea Ducis Novi Caſtri, Frater Unicus, Mathematicus ſummus. [Obiit.....]

Benj. Johnſonus, Poëta Laureatus. [Obiit 1637. V. *Ant. a Wood*, Hiſt. & Antiq. Oxon. Vol. 2. pag. 272.]

Robertus Aytonus, Eq. Aurat. Nobilis Scoto-Britannus, *Annæ & Mariæ* Angliæ Reginis ab Epiſtolis, nec non a Conſiliis & libellis ſupplicibus. [Obiit 1638. V. Delicias Poetarum Scotor. 12. Amſt. 1637. a pag. 35. ad 76. Et Epitaphium ejus in Templo *Weſtmonaſterienſi*.]

Galileus Galilei, Mathematicorum ſui ævi facilè Princeps. [Obiit 1641. V. Elogii d'huomini letterati di *Lorenzo Craſſo*.]

Franc. Nevtonus, OM. Thaumaturgo Optico celebris, [Obiit 1646.]

Marinus Merſennus, OM. Scriptis clarus. [Obiit 1648.]

Petrus Gaſſendus, Pariſiis Matheſeos Profeſſor Regius. [Obiit 1655. V. *Sorbier.* præf. in Op. *Gaſſendi.*]

Renatus Carteſius, Matheſi admirandus, & Philoſophiæ Columen. [Obiit Holmiæ Suecorum 1650. Ætat. 54. Vitam ejus ſcripſit *Petr. Borellus* M.D. V. etiam *Jo. Tepelii* Hiſtoriam Philoſophiæ Carteſianæ.]

Hieronymus Verdaſius, nobilis Aquitanus, cui Sex Dialogos de Examine & Emendatione Matheſeos hodiernæ inſcripſit, nec non Poëma de Vita propria. (De eo, V. *Sorbier.* Præfat. in Op. *Gaſſendi.*)

Kenelmus Digbeus, Eq. Aurat. Nobili Genere, Scriptiſque Illuſtris, Reginæ *Mariæ* Cancellarius. [Obiit 1665. V. *Ant. a Wood* Hiſt. & Antiq. *Oxon.* vol. 2. pag. 383.]

Jo. Seldenus, Honos Britanniæ (quo Elogio illum *Grotius* celebrat in Annot. ad lib. 2. de Jure Belli & Pacis, cap. 2. num. 2. V. etiam *Ant. a Wood* ibid. pag. 349. [Obiit 1654.]

Guil. Harveius M.D. Libris de Sanguinis Circulatione & Animalium Generatione clarus. [Obiit 1657.]

Guil. Chillingworth, Eccleſiæ Anglicanæ Hyperaſpiſtes. [Obiit 1643. V. *Ant. a Wood* ibid. pag. 273.]

Abrahamus Cowleius, Muſarum Deliciæ. [Obiit 1667. Vitam ejus elegantèr deſcripſit *Tho. Sprat* S. T. D.]

Edmun-

Edmundus Wallerus, inter Poetas Anglicanæ Principes numerandus.

Sidneyus Godolphinus, Amicus ejus intimus, qui pro jure Regio fortiter pugnans occubuit; qui etiam *Hobbio* Ducentas Libras Anglicanas Teſtamento legavit, cujus mentionem recolit in Præfatione ad Leviathanem *Franc. Godolphino* Fratri ejus Germano inſcriptum.

Jo. Vaughan Summus Angliæ Juſtitiarius in Banco Placitorum Communium, Vir Doctiſſimus. [Vita ejus habetur præfixa Relationibus Caſuum Forenſium ab ipſo collectis. Obiit.....]

Carolus Scarburgh, Medicus Regius, Eques Auratus.

Richardus White, ſive *De Albiis*, Hemiſphærii Diſſecti Author. [Obiit.....]

Jaſpar Mayne, Ædis Chriſti Oxon. Canonicus. [Obiit 1672. V. *Ant. a Wood* Ant. Oxon. lib. 2.]

Guil. Davenant, Eq. Aurat. Poëta Laureatus, [Obiit 1668. V. *Ant. a Wood.* Antiqu. Oxon. 2 lib. pag. 168.]

Franc. Osborn, Scriptis Vernacule editis celebris [Obiit.....]

Rad. Bathurſt, S. T. D. Decanus Bathonienſis.

Ed. Hide, Clarendoniæ Comes, ſummus Angliæ Cancellarius, qui quamvis ab *Hobbio* diſſenſerit, in Præloquio tamen libri contra ipſum ſcripti, Veteris inter illos Amicitiæ, nec non Probitatis & Doctrinæ *Hobbianæ* teſtimonium poſuit.

Gualt. Charleton M. D. ſcriptis & Praxi clarus. [Vid *Ant. a Wood*, Antiqu. Oxon. pag. 377. lib. 2.]

Sam Butlerus, Author Satyræ Ingenioſiſſimæ cui nomen *Hudibras*.

Ant. a Wood, Hiſtoriæ & Antiquitatum *Oxonienſium* Author celeberrimus.

Hen Blunt Eques Aurat. Vir ſummi Ingenii.

Jo. Albericus, vulgo *Aubry*, è Soc. Reg. Armig. Amicus ejus in Primis, ex Vicinia *Malmesburienſi* oriundus, & ſub communi Præceptore inſtitutus, Vir Publico Bono magis quam ſuo natus; qui princeps mihi ſcribendi anſam præbuit, & materiam humaniter ſuppeditavit.

Librorum quos ſcripſit HOBBIUS *Tituli ſequuntur.*

[Ex *Ant. a Wood* Hiſt. & Antiqu. *Oxon.* lib. 2. pag. 376.]

ELementa Philoſophica de Cive, 4° *Paris* 1642, & *Amſtel.* 12° 1647, & 1669, & 4° ibid. 1668. Lat. & 8° 1651 Angl. & 8° 1649 Gal.

De Mirabilibus Pecci *Lond.* ſecunda vice 1666 Lat. 8°.

T

De Natura Hominis. *Lond.* 1650, 12°. Angl.

De Corpore Politico, sive Elementa juris, 12°. Lond. 1650. Angl. & 12°. Amstel. 1653. Gal.

Leviathan, sive de Republica, Fol. Lond. 1651. Angl. & 4°. Amstel. 1668. Lat. & 4°. ibid. 1678. Belg.

Appendix ad Leviathanem, 4°. ib. 1668. Lat.

Elementorum Philosophiæ Sectio prima de Corpore, 8°. Lond. 1655. Lat. & 4°. ibid. 1656. Angl. & 4°. Amstel. 1668. Lat.

Prælectiones Sex ad Professores Savilianos. 4°. Lond. 1656. Angl.

Characteres sive indicia absurda Geometriæ &c. Doctoris *Wallis*. 8°. Lond. 1657. Angl.

De Homine, sive Elementorum Philosophiæ Sectio Secunda, 4°. Lond. 1658. & 4°. Amstel. 1668. Lat.

Quæstiones de Libertate, Necessitate & Casu, contra Doctorem *Bramhallum* Episcopum Derriensem, 4°. Lond. 1656. Angl.

De Principiis & Ratiocinatione Geometrarum, 4°. Lond. 1666. & Amst. 1668. Lat.

Dialogus Physicus, sive de natura Aeris, 4°. Lond. 1661. & 4°. Amst. 1668. Lat.

De Duplicatione Cubi, 4°. Lond. 1661, & Amstel. 1668. Lat.

Problemata Physica, una cum magnitudine Circuli, 4°. Lond. 1662. & 4°. Amst. 1668. Lat.

Examinatio & Emendatio Mathematicæ Hodiernæ, 6 Dialogis, 4°. Lond. 1660. & 4°. Amst. 1668. Lat.

Quadratura Circuli, Cubatio Sphæræ, Duplicatio Cubi; una cum Responsione ad Objectiones Geometriæ Professoris *Saviliani* Oxoniæ editas anno 1669. 4°. Lond. 1669. Lat. Omnia Magno Principi Etruriæ *Cosmo Medicæo* dicata.

Rosetum Geometricum, sive propositiones aliquot frustra antehac tentatæ, cum Censura brevi Doctrinæ *Wallisiana* de Motu, 4°. Lond. 1671. Lat.

Rescripta tria ad Regiam Societatem contra Doctorem *Wallis*, 4°. ibid. 1671. Angl.

Principia & Problemata aliquot Geometrica ante desperata, nunc breviter explicata & demonstrata, 4°. Lond. 1674.

Ejusdem CATALOGI Supplementum.

THucydidis De Bello Græc. Anglice versus, fol. Lond. 1634. & 1676.

Tractatus Opticus, in quo ex propriis hypothesibus Refractiones pro-

prosequitur, quem Cogitatis suis Physico-mathematicis (4°. Paril. 1644. editis) in Opticæ suæ Complementum inseruit *M. Mersennus*; qui ipsum ibi Virum Nobilem & Subtilissimum Philosophum appellat.

Epistolæ ad *Cartesium* nonnullæ, quas Tom. 3. Epistolarum *Cartesii* videre est.

De Libertate & Necessitate, 12°. Lond. 1654. Angl.

Lux Mathematica, 4°. Lond. 1672. Lat.

Ulyssis Itinera, sive Odysseæ *Homericæ* libri 9. 10. 11. 12. versibus Anglicanis, 8°. 1674.

Epistola ad *Ant. a Wood* 1674. Lat. fol. unic.

Homeri Ilias & Odyssea Anglicano Carmine expressæ, una cum Præfatione de virtutibus Heroici Poematis, 8°. Lond. 1675, & 1677.

Litera ad *Gulielmum* Novi-Castri Ducem, de Controversia circa Libertatem & Necessitatem habita cum *Benj. Laney* Episcopo Elyensi, 12°. Lond. 1676.

De Mirabilibus Pecci liber Anglice & Latine, 8°. Lond. 1678.

Decameron Physiologicum, sive Dialogi decem de Philosophia Naturali; cui adjecta est Ratio Lineæ Rectæ ad arcum Quadrantis dimidium, 8°. Angl.

Considerationes de fama, de fidelitate in Regem, Moribus & Religione *T. Hobbes Malmesb.* 4°. Lond. 1662. & 8°. ib. 1680. Angl.

De Bello Civili Anglicano, ab anno 1640. ad 1660. Dialogus 8°. 1679. Qui ipso inconsulto prodiit. In MSS. emendatior habetur.

Vita ejus Latino Carmine 4°. Lond. 1680.

——Eadem Angl. fol. Lond. 1680.

Narratio Historica de Hæresi ejusque Pœna, fol. 1680. Angl.

Epistola præfixa Principi Anglicanæ Hon. *Ed. Howard.* Edit. 8°. 1669. Angl.

Dicitur etiam edidisse Compendium Rhetoricæ *Aristotelicæ*, & Logicæ *Rameæ*, circa annum 1652. nomine suo non appositio.

In Schedis MSS. *asservantur.*

Dialogus inter Philosophum & Juris Anglicani studiosum. Angl.

Historia Ecclesiastica Romana, Poëma supra bis mille Versibus constans, ubi de Superstitionis origine, progressu &c.

Defensio Leviathanis adversus Librum D. *Bramhalli*, cui Titulus Captura Leviathanis.

Et Alia nonnulla.

Tractatuum contra HOBBIUM *editorum* SYLLABUS.

JO. *Walliſii* S. T. P. in Academia Oxonienſi Geometriæ Profeſſoris *Saviliani* Elenchus Geometriæ Hobbianæ, 8°. 1655. Lat.

——Ejuſdem, debita Correctio *Tho. Hobbes*, Reſponſi vice ad Lectiones ejus in Matheſeos Profeſſores directas, 8°. Oxon. 1656. Angl.

——Ejuſdem, *Hobbiani* Puncti diſpunctio, ubi reſpondetur Libro ejus dicto ΣΤΙΓΜΗ, 8°. Oxon. 1657. Angl.

——*Hobbius* Heautontimoroumenos, ſive contra Dialogos ejus Phyſicos diſſertatio, 8°. Oxon. 1662. Angl.

——*Tho. Hobbii* Quadratura Circuli, Cubatio Sphæræ, Duplicatio Cubi, confutata, 4°. Oxon. 1669. Lat.

——*Tho. Hobbii* Quadratura Circuli, Cubatio Sphæræ, Duplicatio Cubi (ſecundo edita) denuo refutata, 4°. Oxon. 1669. Lat.

Gulielmi Morani Animadverſiones in Elementorum Philoſophiæ Sectionem primam quæ eſt de Corpore, editam à *T. Hobbes Anglo Malmesburienſi*, 8°. Bruxellis 1655. Huic Tractatui etiam inſertæ ſunt *Andreæ Tacquet S. J.* animadverſiones in Libri ejus partem quæ Mathematica eſt.

Sethi Wardi S. T. D. in Academia Oxon. Aſtronomiæ Profeſſoris *Savilliani*, in *Tho. Hibbii* Philoſophiam Exercitatio Epiſtolica, cum Appendicula Reſponſoria ad Calumnias *Hobbii* in Authorem congeſtas, 8°. Oxon. 1656. Lat.

Io. Bramhalli S. T. D. Epiſcopi Derrienſis, Defenſio veræ Libertatis actionum humanarum ab antecedenti & extrinſeca neceſſitate, reſponſi loco ad Librum *T. Hobbes Malmesburienſis* ſuper eodem Argumento, 8°. Lond. 1656. Angl. & fol. Dublin. 1677.

——Ejuſdem, Caſtigationes ultimarum *Hobbii* Animadverſionum de Libertate & Neceſſitate, cum Appendice cui Titulus Captura Leviathanis, 8°. Lond. 1658. & fol. Dublin. 1677. Angl.

[——Idem etiam ſcripſit Sexaginta Objectiones in Librum *Hobbii* De Cive, in materia partim Theologica, partim Philoſophica, quas *Hobbius* tranſtulit, quæ tamen editæ non ſunt.]

Gul. Pike Chriſtophili Obſervationes in duo priora capita Leviathanis *T. Hobbii*, 8°. Lond. 1655. Angl. [Verus Author eſt *Gul. Lucy* S. T. D. poſtea Epiſcopus Menevenſis.]

——Ejuſdem, Obſervationes, Cenſuræ, Confutationes variorum Errorum in Leviathane, 4°. Lond. 1662. Angl.

Ejuſdem

——Ejuſdem Obſervationum pars altera, 4°. Lond. 1673. Angl.

Hon. *Rob. Boyle* Examen Dialogi Phyſici *Tho. Hobbes*, quatenus reſpicit Librum ejus de Novis Experimentis circa Aërem, cum Appendice de Doctrina *Hobbiana* de Fluiditate & Firmitate, 4°. Lond. 1662. Angl.

——Ejuſdem, Diſſertatio de Vacuo contra *Hobbium*, 4°. Lond. 1674. Angl. & 12°. Oxon. 1676. Lat. inter alia Opuſcula.

Rob. Filmer Eq. Aurat. Obſervationes de Origine Dominii, contra *Hobbium*, *Miltonum*, *Grotium*, &c. 8°. Lond. 1653. & 8°, ib. 1679. Angl.

Georg. Lawſon, Parochi de [illegible] in Comit. Salop. Examen Partis Politicæ Leviathanis *Hobbiani*, 8°. Lond. 1657. Angl.

Rob. Sharrock Nov. Colleg. Oxon. Soc. LL. D. De Officiis ſecundum Naturæ Jus, unde Caſus omnes Conſcientiæ quatenus notiones à Natura ſuppetunt, judicari poſſint; Ethnicorum ſimul & Jure, præſertim Civili, Conſultorum conſenſus oſtenditur, Principia item & Rationes *Hobbeſii Malmesburienſis* ad Ethicam & Politicam ſpectantes, quatenus huic Hypotheſi contradicere videantur, in examen veniunt, 8°. Oxon. 1660. Lat.

——Ejuſdem Vindiciæ pro Lege & Imperio, ſive Diſſerationes duæ, quarum una eſt de Lege in communi, altera de exemptione Principis à Lege, inſtitutæ potiſſimum contra Tractatum *Hobbii* de Cive; acceſſit *Gisb. Voetii* Diſquiſitio Textualis ad 1 *Sam.* 8. De Jure Regio Hebræorum, 12°. Ultrajecti 1661.

Giberti Cocquii Hobbes ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ, ſive Vindiciæ pro lege, Imperio Religione contra Tractatus *Thomæ Hobbeſii* quibus Tit. De Cive & Leviathan 12°. Ultraj. 1668.

——Vindiciæ pro Religione in Regno Dei Naturali, contra *Hobbes* de Cive, cap. 15, Leviathan, cap. 31. Ibid. 1668. 12°.

——Ejuſdem, *Hobbeſianiſmi* Anatome, qua innumeris Aſſertionibus ex Tractatibus de Homine, Cive, & Leviathan, juxta ſeriem locorum Theologiæ Chriſtianæ, Philoſophi illius à Religione Chriſtiana Apoſtaſia demonſtratur & refutatur, 8°. Ultrajecti 1680.

Tho. Tenijon, Cantabrig. S. T. D. Symbolum Fidei *Hobbianæ* examinatum, ficto inter ipſum & Theologiæ ſtudioſum Colloquio, 8°. Lond. 1670. & 1671. Angl.

Rich. Cumberland, Cantabrig. S. T. D. de Legibus Naturæ diſquiſitio Philoſophica (contra *Hobbium* inſtituta) 4°. Lond. 1672. Lat.

Jo. Templar S. T. D. Cantabrig. Idea Theologiæ Leviathanis, in qua proponuntur: 1°. Leviathanis Dogmata, 2°. Dogmatum defenſio ab Auctore, 3°. Defenſionis examen 8°. Cantab. 1673. Lat.

Jo. Eachard Cantabrig S. T. D. Dialogus inter Timotheum & Philautum, (in quo Dogmata *Hobbiana* ſugillat) 8°. Lond. 1672. Angl.

——Ejuſdem Dialogus ſecundus inter eaſdem perſonas, 8°. Lond. 1673. Angl.

Ed. Hide, Clarendoniæ Comitis, Brevis conſpectus Errorum Eccleſiæ & Civili Regimini perniciosorum, qui continentur in Leviathane *T. Hobbii*, 2°. Lond. 1674. & 4°. Oxon. 1676 Angl.

I. Shafto Magna Naturæ Lex ſuiipſius conſervandi Examinata, aſſerta & vindicata contra abuſus illi ſuppoſitos à *T. Hobbes Malmesburienſi*, 8°. Lond. 1673. Angl.

Gul. Howel Parochi de Fittleworth in Comitat. Seſſex Spiritus Prophetiæ, contra *Hobbii* Leviathanem, & Tractatum Anonymum de Humana ratione, 8°. Lond. 1679. Angl.

Behemoth Arraniatus, ſive Vindiciæ Juris Privati contra Libellum Fanaticum cui titulus Behemoth, ſive Hiſtoria Belli Civilis Anglicani, ab anno 1640. ad 1660. ſub nomine *T. Hobbes Malmesburienſis*, in lucem edita. Authore *I. Whitehal* de Interioti Templo, J. C. 8°. 1680. Lond. Angl.

Eorum qui in ſcriptis ſuis HOBBIO *contradixerunt* INDICULUS.

Ecbus Wardus S. T. D. Præfat. ad Tentamen de Dei Exiſtentia & Animæ immortalitate demonſtranda, 12°. Oxon. 1652. & ſæpius. Angl.

——Idem, in Vindiciis Academiarum contra *Webſterı* Academiarum Examen Inſtitutis (Oxon. 1654. Angl.) adverſus *Hobbium* inſurgit, & inter alia Plagii dicam ipſi impingit, ac ſi ſuam de Senſatione hypotheſin ex *Werneri*, celebris Mathematici noſtratis, Schedis ſuppilaſſet.

Io. Franc. Grandis in Diſſertationibus Philoſophicis & Criticis, 4°. Paris, 1657. pag. 27. Ubi eum, Illuſtrem hujus Ævi Scriptorem vocat.

Rob. Sharrock LL. D. Libro de ſanitate virtutis Chriſtianæ, 4. Lond. 1673. pag. 114. 117. 118. Angl.

Hen. Morus S. T. D. Cantab. Libro de Immortalitate Animæ, fol. Lond. 1662. & 8°. ib. Angl. Et inter Op. Philoſoph. Lat. fol. Lond. 1679. Tom. 2. pag. 311. Lib. 1. cap. 9. 10. Opinionem ejus de Subſtantiis incorporeis impugnat. Item Lib. 2. cap. 1. & 2. pag. 227. Hypotheſin ejus de Senſatione, quam ponit in Reactione unius partis Materiæ contra alteram, aut ſaltem in ejus motus continuatione. Et Lib. 2. cap. 3. pag. 337. 338. 339. Dogma ejus de Actionum humanarum neceſſitate. Item in Enchiridio Metaphyſico 4. Cant. 1671. & Tom. 1. Op. Philoſ. fol. Lond. 1679. Cap. 11. Sect. 9. 10. 11.

11. Sententiam ejus, de Gravitate. Et Cap. 25. Sect. 2. de Sensatione. (Passim tamen Ingenium ipsi non vulgare adscribit.)

Samuel Rachelius JCtus, & in Holsatorum Academiâ, quæ Kiloni est, antecessor, Libro de Jure Naturæ & Gentium, 4°. Kiloni 1676. à pag. 102. ad pag. 117. in *Hobbium* acriter animadvertit. Item a pag. 306. ad 311. adversus ipsum disputat.

Jacobus Harrington in Oceanâ, fol. Lond. 1656. Angl. in Politicam *Hobbianam* sæpius insurgit.

Rad. Cudworth S. T. D. Cantab. in Systemate Universi Intellectuali fol. Lond. 1679, Philosophiam *Hobbianam* refutare conatur, licet *Hobbii* (quod sciam) expresse non meminerit.

Jo. Lymericensis Episcopus in Vitâ *Bramhalli*, Operibus ejus præfixâ *Hobbium* vehementius perstringit.

Io. Adamus Osiander Theologus Tubingensis, Tractatu de Typo Legis Naturæ, in *Hobbium* acerbius invehitur.

Regner. à Mansvelt Philos. Professs. in Acad. Ultraject. Tractatu adversus Anonymum Theologo-Politicum (B. Spinosam) 4. Ultraject. 1674. Per adversarii latus *Hobbium* petit.

R. Baxterus Theologus, in scriptis suis *Hobbio* contradicit.

Sam. Parkerus S. T. D. Archidiaconus Cantuariensis, *&c.* Libro cui titulus, Disputationes de Deo & Providentiâ divinâ, 4°. Lond. 1678. Aeremadmodum adversus *Hobbium* Censuram exercet.

—— In Præfat p. 12. & 13. Eum, tanquam cum *Vanino* & *Epicuro* impietatis socium, insimulat.

—— Libri pag. 86. Sect. 27. Adstruere contendit, quod eadem est *Hobbii* quæ *Epicuri* impietas, qui cum sua Axiomata in Religionis ruinam invenerat, inanibus Distinctiunculis eorum impietatem excusare putat: & primum eò quod nihil se movere possit, nullum esse Numen.

—— Sect. 28. *Hobbium* nihil demonstrare, sed quicquid demonstrare jactat, ineptè & impudenter arripuisse, cumque nullam esse Religionem velit, nisi quæ jusserit Civitas, omnem sustulisse.

—— Sect. 29. *Hobbius* Deum esse aperte negat, cum eum nec Corporeum nec Incorporeum esse demonstrat.

—— Sect. 30. Philosophia Civili omnes Leges divinas aperte tollit, quod cum fecerit, quam male sententiam suam de Naturæ Statu probet, quamque obscure illius impietatem excusset.

—— Sect. 31. Ab iisdem Principiis contraria demonstrat; nihil novi in Philosophiâ Civili attulit, nisi quod Impium sit & Absurdum.

Sic Pontificio quasi Fulmine percussus occumbit *Hobbius*: fati tamen solatium

tium invenit, ab eadem manu hæc passus, cui *Aristoteles* aliique Veteris Philosophiæ Principes indignis modis vapulant, nec Scuticam effugit *Cartesius*, qui (ipsi pag. 347.) è Ludo & Puritiæ disciplina noviter ad Philosophiam profectus videtur.

Idem Author Præfat. ad Politicam Ecclesiasticam, 8°. Lond. 1670. Angl. In *Hobbium* ejusque sequaces invehitur, tanquam omnis impietatis & flagitiorum Reos: licet interim nonnullis, ipse super Principiis *Hobbianis* Politicæ suæ fundamenta posuisse videatur.

Io. Wallisius nonulla contra *Hobbium* scripta Actis Philosophicis *H. Oldenburgii* inseruit.

Robervallius Math. Prof. Parisiis, & *Fr. Schotenius* Math. Prof. Leydæ, scriptis Epistolis Mathematicam *Hobbianam* improbasse dicuntur.

Jos. Glanvil Parochus Bathonienſis in Scepsi Scientifica 4. Lond. 1665. Angl. & Philosophia pia 8. Lond. 1671. in Philosophiam *Hobbianam* animadvertit.

Qui HOBBII *meminerunt, seu in bonam seu in sequiorem partem.*

Am. Sorberius M. D. Præfat. in Opera *Gassendi*, fol. Lugd. 1657. *Thomas Hobbius* vir emunctæ naris.

Idem ibid. *Thomas Hobbius Gassendo* charissimus, cujus Libellum De Corpore, manibus *Pratei* nostri, paucis ante obitum mensibus accipiens, osculatus est, subjungens, Mole quidem parvus est iste Liber, verum totus, ut opinor, Medullascatet.

Idem Lettres & Discours sur diverses matieres curieuses, 4°. Paris 1660.

De *Hobbio*, à pag. 212 ad 232. & pag. 342. & a pag. 396. ad 399. & pag. 556. & pag. 631. Epistola ad *Hobbium*.

Idem. Voyage d'Angleterre, Colon. 12°. 1666. (antea *Paris.* 1664.) p. 3. Londinum adveniens, *Hobbium* veterem amicum honoris gratia primum invisit. Pag. 79. 80. & 81. 82. De *Hobbio*, ubi Regimen Conclavi suo Iconem *Hobbianam* ipsi ostendisse narrat, Regem etiam facetiis *Hobbianis* delectari solitum. Quædam tamen ibi minus quam pro reverentia veteri amicitiæ debita effutire videtur; (reprehensus à *T. Sprat* in Observat. in illud Iter, 8°. Lond. 1665. Angl.) Miseretur etiam ejus Hæresi laborantis, & veræ Hierarchiæ ignari, nihilominus dogmata sua ad Sectarios restringendos, & pacem publicam procurandam utilissima profitetur.

Idem

Idem, pag. 90. *Leodii* degens Controversiam suscitavit inter *Hobbium* & *Renatum Franciscum Slusium*, S^i *Lamberti* apud *Leodienses* Canonicum, Mathematicum celebrem, De Cubi duplicatura, quam ex suis Principiis demonstratam *Hobbius* præ se tulit: *Slusius* autem primo intuitu Paralogismum deprehendisse visus est. Scripta illa ἀμφιβαία se aliquando in lucem editurum pollicetur, una cum *Fermatii* & *Carcavii* de eodem Argumento cogitatis. Id. pag. 186. 187. 188. Nova *Hobbii* Principia Geometriæ exponit

Sam. Puffendorf in Elementis Jurisprudentiæ Universalis, 8°. Hagæ Comitis 1660. Præfat. sic: --Nec parum debere nos profitemur *Thoma Hobbes*, cujus hypothesis in Libro De Cive, etsi quid profani sapiat, tamen cætera satis arguta & sana.

Idem Lib. de Jure Naturæ & Gentium, 4°. Londini Scanorum 1672. Sententiam *Hobbianam* in multis sectatur.

Renatus Rapinus Soc. Jes. Philosophus & Criticus summus, Libro Gallico, cui Titulus, Reflexions sur la Philosophie Ancienne & Moderne, 12°. Paris 1676. *Hobbii* sæpe meminit; cujus verba judicii & acuminis sale condita proprio sermone exponere non pigebit.

—— Pag. 54. De tous les Philosophes modernes, ceux qui ont fait plus de bruit, sont *Gallilee*, Italien; *Bacon*, *Hobbes*, *Boyle Anglois*; *Des Cartes*, François; *Van Helmont*, Flamand.

—— P. 55. *Hobbes* est obscure sans agreement, singulier en ses Idees; sçavant, mais peu solide, inconstant dans sa doctrine; car il est tantost Epicurien, tantost Peripaticien.

—— P. 56. Enfin, *Galilei* est le plus agreable des Modernes, *Bacon* le plus subtil, *Gassendi* le plus sçavant, *Hobbes* le plus resveur, *Boyle* le plus curieux, *Des Cartes* le plus ingenieux, *Van Helmont* le plus Naturaliste; mais trop attaché à *Paracelse*.

— Pag. 194. *Thomas Hobbes* a fait paroistre un grand profundeur d'Esprit, comme il est un des plus Hardis Epicuriens des dernieres Siecles, & qu'il en suit en tout les Principes d'*Epicure*, sans rien menager: il a mal raisonné en tout ce que regarde l'entendement, & ses operations principales, dont il attribue le principe aux Phantomes, & à l'imagination.

—— Pag. 228. *Henricus Morus* dans sa Metaphysique declame contre la Physique des *Des Cartes*, qu'il veut faire passer pour Libertine aussi bien que celle de *Hobbes*.

Io. Wallisius Præfat. in Mathesin Universalem, & Præfat. in Tractatum Elencticum adversus *Meibomii* Dialogum de Proportionibus (4°. Oxon. 1657.) de *Hobbio* castigando loquitur.

Idem in Tractatibus de *Cycloide & Cissoide*, (4°. Oxon. 1659.) Demon-

ſtrationis *Hobbianæ* circa æqualitatem Lineæ Parabolicæ & Spiralis meminit, pag. 81. quam ut inſufficientem improbaverat; quamvis propoſitio ipſa vera eſſet. Idem, pag. 105. ibid. de illius Inventionis laude inter *Hobbium* & *Robervallium* Controverſiâ itidem meminit.

Matth. Wren, Celſitudini ſuæ Regiæ *Eboracenſi* Duci aliquando à Secretis, in Monarchia aſſerta adverſus *Harringtoni* Oceanam, 8°. Oxon. 1660. Angl. pag. 16 *Hobbii* meminit.

In HOBBII *Defenſionem.*

UNicum ſolummodo reperio ſcriptum, idque Anonymum, hunc præ ſe ferens Titulum: Diſſertatio de principiis Juſti & Decori, continens Apologiam pro Tractatu Clariſſimi *Hobbii* De Cive, 12°. Amſtel. 1651.

Tanto itaque Adverſariorum Agmini ex oppoſito ſolus ſiſtitur *Hobbius*,

Parque Novum Fortuna videt concurrere Bellum
Atque Virum. Luc.

Quod ſanè Alicui novum & inſolitum meritò videri poſſit; præſertim cum inter Literatos vix quicquam tam Abſurdi fuerit, quin ſuos invenerit Aſſertores: hoc tamen, ſi Conjecturæ locus ſit, exinde forſan provenire potuit; quia ut Philoſophia *Hobbiana* tanquam paulum quid Paradoxa multos nacta ſit Oppugnatores: ita nativa Veritate defenſa, paucis opus habuerit Vindiciis; an vix repertus eſt quiſquam ſuis adeo confiſus viribus, qui ſeipſum ſuppetiis Tanto Homini ferendis habilem ſenſerit; aut Diſcipuli de Doctrinæ Ejus certitudine perſuaſi, Magnum Senis Ingenium Religioſo cum Silentio venerantes, ipſo in vivis agente nullum alium Philoſophiæ *Hobbianæ* Vindicem eſſe oportere, judicârint.

Exorientur olim qui præclaram illam Philoſophiam Juſtis Commentariis Illuſtrare contendent, quæ in Scholis & Academiis recepta (quod haud vanis Auguriis ſibi promiſit Author) debitis honoribus potietur. Deprecamur interim *Ariſtotelis* infortunium, tantorum Interpretum Exercitu oppreſſi, ut Philoſophiam

phiam ſuam frivolis Commentis obſcuratam vix agnoſceret.

Mihi autem dabitur, ſpero, Venia, qui quod ſuſcepi Argumentum Ingenii ſimul & Eloquii tenuitate deterere haud injuriâ videar, quum mihi ſolummodo deſtinatum ſit Publico inſervire, ne vel tantilla *Hobbiana* Memoriæ Monumenta Immenſo temporis Oceano abſorpta Poſteris ſubducerentur.

ADDENDA.

AD pag. 181. *Carolus Cavendish* obiit circa 1652.

Ad pag. 185. *Jo. Vaughan* obiit 1674.

Ad pag. 186. *Franc. Osborn* obiit 1658.

Ad pag. 191. Objectiones in *Carteſii* de primâ Philoſophiâ Meditationes (vulgò audiunt Objectiones tertiæ) cum iiſdem *Carteſii* Meditationibus, Pariſiis & Amſtelodami ſæpius editæ.

Ad pag. 195. *Alexandri Roſſæi* Abredonenſis animadverſiones in *Hobbii* Leviathanem, 8. 1653. Angl.

Ad pag. 207. *Rob.* quidam *Parſonus*, Capellanus (ut vocant) *&c.* in Concione Funebri ad Exequias *Joannis Comitis Roſſenſis*, quam emiſit Theatrum Oxonienſe, anno 1680. hæc refert: *Comitem* in extremis dixiſſe, Stultam illam & abſurdam Philoſophiam quam tantopere admiratur Mundus, Authoribus *Hobbio* aliisque, Se aliosque optimæ indolis de Gente Nôſtrâ peſſum dediſſe. —— *An Mali Mores Genuina ſint Philoſophiæ* Hobbianæ *Corollaria, ſtatuat æquus rerum Iudex.*

De Teſtamento autem *Hobbiano* monendum cenſui, ut de tanti Philoſophi Opibus conſtaret; ipſum circa CCC libras Anglicanas cognatis & amicis legaſſe: quibus C librarum mantiſſa acceſſit ex munificentia *Gulielmi*, Illuſtriſſimi Devoniæ Comitis.

Epitaphium porrò *Hobbianum* ad Me ſerius tranſmiſſum apponere volui.

Condita hîc sunt Ossa

THOMÆ HOBBES MALMESBURIENSIS,

Qui per multos annos servivit

Duobus *Devoniæ* Comitibus,

Patri & Filio;

Vir Probus, & Famâ Eruditionis

Domi Forisque benè cognitus.

Obiit Anno Domini 1679. Mensis Decembris, die 4. Ætatis suæ 91.

THOMÆ HOBBES

MALMESBURIENSIS

VITA

Carmine expressa.

AUTHORE SEIPSO.

Fœlix qui potuit rerum cognoscere Causas,
Atque metus omnes & inexorabile Fatum
Subjecit pedibus, strepitumque Acherontis avari.

VIRG. GEORG.

LECTORI S.

SEquens Poëmation, ab Authore tantum Animi relaxandi gratia confectum, nullo in publicum emittendi consilio, post excessum ejus in Librarii manus incidit; qui Lucro suo addictior, (affectus iste inter hoc genus hominum grassatur vulgo) prout erat imperfectum, & mendis insuper deformatum, Prælo subjecit. Quamvis autem ad *Hobbiani* Ingenii laudem vix assurgat; quia tamen in Publicum erupit jam irrevocabile, & multis etiam quicquid Micam habet *Salis Hobbiani* pergratum sit; idcirco gravioribus quibus antea plurimum scatebat sphalmatis repurgatum iterato damus.

Vale.

THOMÆ HOBBES MALMESBURIENSIS

V I T A,

Scripta Anno 1672.

Natus erat noſter Servator Homo-Deus *annos*
Mille & quingentos, octo quoque undecies.
Stabat & Hiſpanis in Portubus inclyta Claſſis
Hoſtilis, noſtro mox peritura Mari:
Primo Vere; dies & quintus inibat Aprilis:
Illo Vermiculus *tempore naſcor Ego.*
In (a) Malmesburiâ; *Baptiſma à Patre* Ministro
Accepi, & nomen Mi dedit ille ſuum.
Oppidulum parvum eſt, habuit ſed multa relatu
Digna, atque imprimis (b) *Canobium celebre,*
Et Caſtrum melius, niſi ſint duo Caſtra vocanda,
Colle ſita, & bino flumine cincta fere.
Concilium Regni binis Burgenſibus auget;
Nunc quoque priſcus honor permanet ille loci.
Hic & (c) Athelſtani *conduntur Nobilis oſſa,*
Atque ſuper Tumulum Saxeus ipſe jacet.
Præmia Virtutis populo dedit ille, propinquos
Sanguine Danorum *quos madefecit agros:*
Huc & ab (d) Aldhelmo *deducta eſt Muſa Latina;*
Hic habuit primam lingua Latina Scholam.
Non eſt ut Patriæ pudeat; ſed Tempus iniquum
Conqueror, & mecum tot quoque nata mala.
Fama ferebat enim diffuſa per Oppida noſtra,
Extremum Genti Claſſe venire diem.
Atque metum tantum concepit tunc mea Mater,
Ut pareret Geminos, Méque Metumque ſimul.

(a) V. *Camd.* Brit. (b) V. *G. Dugdale* Monaſt. Angl. Vol. I. p. 49. (c) V. de eo *Guil. Malmesb. Matth. Weſtmon.* (d) V. de ipſo *Bed.* Hiſt. Eccleſ. *Gul. Malmesb. Matth. Weſtm. Baron.* Annal. *Bal.* & *Piſ.* de Script. Angl. *Fr. Godwin.* de Præſul. Angl. ut alios mittam. Obiit Anno 709. nonnulla ejus opuſcula habentur in *Biblioth. Patr.* & apud *Henr. Caniſium* in Antiq. Lect. Tom. V.

Hinc eſt, ut credo, Patrios quod abominor hoſtes,
Pacem amo; cum Muſis, & faciles Socios.
Diſco loqui quatuor, totidem legere, & numerare,
Non benè præterea fingere Literulas.
Sex annis ad verba ſteti Græcæ *atque* Latinæ,
Et decimo quarto mittor ad Oxonium.
Huc Magdalenæ *veniens admittor in Aulam,*
Inque imâ Logicæ Claſſe locatus eram.
Et Prælectori cum primis ſedulus adſum;
Is licet Imberbis cum Gravitate legit,
Barbara, Celarent, Darii, Ferio, Baralypton,
Hos (dicebat) habet prima Figura Modos.
Cæſare, Cameſtres, Feſtino, Baroco, Darapti,
Hæc etiam totidem ſtat variata Modis.
Felapton, Diſamis, Datiſi, Bocardo, Feriſon,
Sunt rurſus totidem legitimique Modi.
Quos tardè diſco, diſco tamen, abjicioque,
Admittorque meo quæque probare modo.
Admoveor Phyſicæ, conſlatáque cuncta Magiſter:
Materia & Forma, ut partibus, eſſe docet;
Et Species rerum volitando per æra, formas
Donare hinc oculis, auribus inde ſonos.
Multos Effectus tribuit Syn- & Anti-pathiæ,
Et ſupra captum talia multa meum.
Ergo ad amœna magis me verto, libroſque revolvo,
Quèis prius inſtructus, non bene doctus eram.
Paſcebámque animum Chartis imitantibus Orbem,
Telluris faciem, & Sydera picta videns:
Gaudebam Soli comes ire, & cernere cunctis
Terricolis juſtos quâ facit arte dies.
Quoque Dracus *filo* Neptunum, Candiſiuſque
Cinxerunt medium; quæque adiere loca:
Atque hominum exiguos, ſi poſſem, cernere vidos,
Et picta ignotis Monſtra videre locis.
Tempore ſed juſto cum Baccalaureus Artis
Eſſem (namque hic eſt primus in Arte gradus)
Oxonium *linquo, ſervitum me fero in amplam*
Gentis Candiſiæ *conſpicuámque domum;*
Rectoriſque Aulæ commendat Epiſtola noſtra:
Recipior, placitis conditionibus ſteti:

Atque

Atque adoleſcenti mox applicor ipſe adoleſcens,
Tunc Patris imperio ſubditus ille fuit.
Huic ego ſervivi bis denos gnaviter annos;
Non Dominus tantum, verum & Amicus erat.
Pars erat illa meæ multo dulciſſima vitæ,
Et nunc ſæpè mihi ſomnia grata facit.
Ille per hoc tempus mihi præbuit otia, libros
Omnimodos ſtudiis præbuit ille meis.
Vertor Ego ad noſtras, ad Græcas, atque Latinas
Hiſtorias; etiam Carmina ſæpè lego.
Flaccus, Virgilius, *fuit & mihi notus* Homerus,
Euripides, Sophocles, Plautus, Ariſtophanes,
Pluresque; & multi Scriptores Hiſtoriarum:
Sed mihi præ reliquis Thucydides *placuit.*
Is Democratia *oſtendit mihi quam ſit inepta,*
Et quantum Cœtu *plus ſapit* unus Homo.
Hunc ego Scriptorum perii, qui diceret Anglis,
Conſulturi Rhetoras *ut fugerent.*
Urbes externas eadem per tempora vidi,
Germanas, Francas, Auſoniaſque adii.
Mox Dominum morbo devictum vita reliquit,
Extremo (ut credas) ſed rediturus die.
Ante tamen fecit, mihi ne ſervire neceſſe
Eſſet, qui modica vivere ſuetus eram.
Deinde domo placidâ vitiorum neglectu abivi,
Pariſiiſque *moror Menſibus octodecim.*
Inde mei Domini revocor Præceptor ut eſſem
Nato, Devoniæ *tunc Comes Ille fuit.*
Hunc Romanarum *ſenſus cognoſcere vocum,*
Jungere quoque decet verba Latina *modo.*
Fallere quæque ſolent indoctos Rhetores *arte;*
Quid facit Orator, quidque Poëta facit;
Et demonſtrandi docui Præcepta, Globique
Mundani faciem, multiplicesque gyros,
Litibus & finem faciunt quas plus, minus, *& par;*
Quâ poſſet juſtâ ponere lege dedi.
Hæc illum docui per ſeptem ſedulus annos;
Ille celer didicit, retinuitque memor.
Nec tamen hoc tempus libris conſumpſimus omne,
Ni Mundum Libri dixeris eſſe laco.

Italiæ multas, Gallorum & vidimus Urbes;
Secessus dulces vidimus Allobrogum.
Ast ego perpetuò naturam cogito rerum,
Seu rate, seu curru, sive ferebar equo.
Et mihi visa quidem est toto res unica Mundo
Vera, licet multis falsificata modis:
Unica vera quidem, sed quæ sit basis earum
Rerum quas falsò dicimus esse aliquid;
Qualia somnus habet fugitiva, & qualia vitris
Arbitrio possum multiplicare meo:
Phantasia, nostri soboles cerebri, nihil extra;
Partibus internis nil nisi motus inest.
Hinc est quod Physicam quisquis vult dicere Motus
Quid possit, debet perdidicisse prius.
Ergo Materiæ Motusque arcana recludo;
Sic tempus vacuum fallo per Italiam.
Scribo nihil, facio adversaria nulla, magistræ
Quæ docuit præsens, nam mihi semper erat.
Linquimus Italiam, rursúsque ad alta
Mœnia Lutetiæ, tectaque magnifica.
Hîc ego Mersennum novi, communico & illi
De rerum Motu quæ meditatus eram.
Is probat, & multis commendat; tempore ab illo
Inter Philosophos & numerabar ego.
In Patriam rursus post Menses octo reversus,
De connectendis cogito notitiis.
Motibus à variis feror ad rerum variarum
Dissimiles Species, Materiaque dolos;
Motúsque internos hominum, cordisque latebras:
Denique ad Imperii Iustitiæque bona.
His ego me mersi studiis. Nam Philosophandi
Corpus, Homo, Civis, continet omne genus.
Tres super his rebus statuo conscribere Libros:
Materiémque mihi congero quôque die.
Nascitur interea scelus execrabile Belli,
Et veniunt Studiis tempora iniqua meis.
Sexcentesimus & jam quadragesimus annus
Post millesimum erat Virginis à puero,
Cum Patriam invasit Morbus mirabilis, unde
Innumeri è Doctis post perière Viri.

Quo

Quo quicunque fuit tactus, divina putabat
Atque humana uni cognita jura sibi.
Jámque in procinctu Bellum stetit: Horreo spectans;
Méque ad dilectam confero Lutetiam.
Póstque duos annos edo De Cive *Libellum,*
Qui placuit Doctis, & novus omnis erat;
Versus & in varias Linguas cum laude legebar,
Gentibus & latè nomine notus eram.
Laudabat mediis in Erynnibus Anglia, *& illi*
Quorum consiliis cognitus hostis eram.
Sed quod consiliis præsentibus utile non est;
Quantumvis justum, quis putat esse bonum?
Inde annis quatúor Libri De Corpore *formam*
Quâ sit scribendus, nocte diéque puto.
Comparo corporeas moles; & cogito rerum
Visarum formas quid variare potest.
Quæro quibus possim rationis Protea vinclis
Stringere, fassurum quá tegit arte dolos.
Adfuit é Minimis Mersennus, *fidus amicus;*
Vir Doctus, Sapiens, eximiéque Bonus.
Cujus Cella Scholis erat omnibus anteferenda;
(Professorum omnes Ambitione tument)
Illi portabat, si digmum fortè Porisma
Reppererat quisquam, principiúmve novum.
Perspicuo & proprio sermone, carente Figuris
Rhetoricis, Gnomis, Ambitione, Dolo.
Ille dedit doctis qui vellent, rursus ut illud
Vel statim possent, vel trutinare domi.
Edidit è multisque inventis optima quæque;
Signans Authoris nomine quidque sui.
Circa Mersennum *convertebatur ut Axem*
Vnumquodque Artis sidus in orbe suo.
Sævierat Bellum quatúor Civile per annos,
Anglos, Hibernos *triverat atque* Scotos.
Perfidáque in castris mansit Fortuna scelestis:
Diffugêre viâ quâ potuêre probi.
Ipse Hæres Regni Carolus *comitante caterva*
Armis clarorum & Nobilitate virûm.
Lutetiam *venit, expectans dum tempora iniqua*
Transirent, populi desineretque furor.

Tunc ego decimum De Corpore *scribere Librum,*
Cujus materies tam parata fuit.
Sed angor differre; puti, tot tantaque fœda
Apponi justis crimina; nolo, Dei.
Divinas statuo quam primum absolvere Leges;
Idque ago paulatim, sollicitusque diu.
Namque Mathematicæ *studiis dum Principi adessem,*
Non potui studiis semper adesse meis.
Dein per sex menses morbo decumbo, propinqua
Accinctus Morti; nec fugio, illa fugit.
Perfeci Librum patrio sermone; ut ab Anglis
Posset sæpe Meis, utiliterque legi,
Londinoque *typis cœpit evolat in Regiones*
Vicinas, notus nomine Leviathan.
Militat ille Liber nunc Regibus omnibus, & qui
Nomine sub quovis Regia Jura tenent.
Interea Regem *vendit* Scotus, *& necat* Anglus;
Jus Regni Carolus *jamque Secundus habet,*
Lutetiæ *residens. Vim Regni turba rebellis*
Occupat, & populum jam sine Lege regit,
Et nomen (quamvis pauci) *sibi* Parlamenti
Sumens, *se sanxit sanguine Nobilium;*
Dejiciunt Mitras, *nec firmant* Presbyteratum;
Clerica nil illic profuit ambitio.
Lutetiam *ad Regem multus venit inde Scholaris*
Expulsus Patria, tristis, egenus, onus.
Huc fuit usque meis studiis pax, multiplicatis
Dum facerent annos otia per otia meos:
Sed meus ille Labor, simul atque Scholaribus illis
Lectus erat, Jani *dissiluere fores.*
Nam Regi *accusor falsò, quasi falsa probarem*
Impia Cromwelli, *Jus scelerique darem.*
Creditur. Adversis in partibus esse videbar;
Perpetuo Jubeor Regis *abesse domo.*
*Tunc venit in mentem mihi** Dorislaus, *&** Ascham,
Tanquam Proscripto terror ubique aderat.
Nec de Rege *queri licuit.* Nam tunc adolescens
Credidit ille, quibus credidit ante Peter.

In

* Regicidæ infames; quorum hic apud *Hispanos*, ille apud *Fœderatos Belgas* à Parlamentariis Legatus, à Regiis confossi perierunt.

In Patriam redeo tutela non benè certus,
Sed nullo potui tutior esse loco:
Frigus erat, nix alta, fimex ego, ventus acerbus;
Vexat equus sternax & salebrosa via.
Londinum *veniens, ne clam venisse videret,*
Concilio Statûs *conciliandus eram.*
Quo facto, statim summa cum pace recedo,
Et sic me studiis applico, ut ante, meis.
Solum regnabat tunc nomine **Parlamentum;**
Præsul erat nullus, Presbyteríque nihil.
Omnia miles erat, committier omnia, & uni
Poscebat; tacitè Cromwel *is unus erat.*
Regia conanti calamo defendere Jura,
Quis vitio vertat Regia Jura patens?
Scribere cuique fuit libertas quod sibi visum
Esset, contento vivere more loci.
Leviathan *Clerûm at totum mihi fecerat hostem;*
Hostis Theologûm nidus uterque fuit.
Num dum Papalis *Regni contrecto tumorem,*
Hos (licet abscisos) ladere visus eram.
Contra Leviathan, *primo convicia scribunt,*
Et causa, ut tanto plus legeretur, erant.
Firmiùs inde stetit, sperò stabitque per omne
Ævum, defensu viribus ipse suis.
Justitiæ mensura, atque Ambitionis Elenchus,
Regum arx, pax populo, si doceatur, erit.
Ante duos minimâ præmissi mole Libellos;
Sed nec inest parvis gratia parva Libris.
(a) *Ille docet metus Animi & Phantasmata sensus,*
Nec sanos patitur Spectra timere viros:
(b) *Liber at Imperii sanctissima jura repandit,*
Quaque rudes populos vincula sacra tenent.
Tandem etiam absolvo Librum De Corpore, *cujus*
Materies simul & Forma Geometrica *est.*
Tunc venit in lucem (totâ plaudente catervâ
Algebristarum) Wallisii *Algebrica,*
Illa Geometriæ *pestis, quæ ceperat ante*
Annos plus centum, nunc & ubique furit.

(a) Lib. de Nat. Hum. (b) Lib. de Corp. Polit.

Ars fuerat Numeros Quæsitos inveniendi,
Quam docuit (a) Gheber, *& quam* (b) Diophantus *habet.*
Deinde per hanc Artem solam Problemata solvi
Posse Geometria cuncta (c) Vieta *docet.*
Addidit Oxoniæ *Prælector* Savilianus
Wallisius *multò nobile dogma magis:*
Nempe infinitæ molis finem esse, & habere
Finitum partes & sine fine datas:
Quæ duo fecêrunt insanos dogmata, quotquot
Festinaverunt esse Geometrici.
Hæc mihi causa satis scribendi est justa Libelli,
(Annos natus eram Septuaginta duos.)
In quo, Colloquiis *ego* Sex *non molliter istos*
Tango Geometras, *ut meruêre, novos;*
Sed nil profeci, magnis Autoribus error
Fultus erat, cessit sic Medicina malo.
Tunc quoque scribo duos Patrio sermone Libellos
Contra Bramhallum. *Quæstio sola fuit,*
Cujus ad arbitrium Volumus, Nostrumne, Deine:
Ille Scholam sequitur, sed mihi dux Ratio est.
Sex *quoque post paulò scripsi* Problemata, *Librum*
Exiguum, at puræ fonticulum Physicæ.
Nam doceo Naturæ locis quâ dejicit Arte
Sublimes lapides, res aliásque graves;
Quæ situlâ Sol haurit aquas; ut Frigora ventus
Efficit; & Venti qua ratione volant:
Quo pendent Steriles, volitantque per æra Nubes,
Quo fulcro Gravidæ destituente ruunt;
Et quo consistunt durorum glutine partes,
Duraque quæ rursus Mollia causa facit;

Unde

(a) De illo V. *Jos. Blancani* Chronolog. Mathemat. & *J. Ger. Vossium* de Scient. Mathemat.

(b) De illo V. eosdem. Opera ejus Latine edidit *Guil. Xylander*, postea *Claud. Gasp. Bachetus* Græc. & Lat. Commentariis ornata. Paris fol. 1621. Postea Tolosæ prodierunt 1670. ut mitram quæ à *Rabb: Bombellio*, *Sim. Stevino*, *Alb. Girardo*, *Guil. Oughtredo*. procureta sunt.

(c) De ipso V. eosdem. Opera ejus junctim emisit *Fr. Schotenius* Math. Prof. Leydæ. 1646. fol. ubi habetur ejus Vita. V. etiam *Thuani* Histor.

Unde Fragor Cælo, quæ Nix Glaciésque fit arte:
Excussusque altis emicat Ignis aquis;
Quid res exiguas conjungit in aëre sparsas,
Et Calidum Phœbus *qua ratione facit;*
Herculeusque *lapis ferrum quibus attrahit* Uncis,
Observatque suæ matris utrumque Polum;
Cur Mare non aquis ad littora volvitur undis;
Anno, Mense, Die quôque, bis auget aquas;
Et quare Vento duce, Navis it obvia Vento;
Hæc habet & monstrat parvulus ille Liber.
Et valitura puto cum tempore; quandoquidem nunc
Inter tot Momos *irreprehensa manent.*
Aëris *& parvo* Naturam *scribo Libello*
Adversus quandam Machinam inanificam.
Tunc Physicam *linquens, ad amata* Mathemata *vertor,*
Namque meo tandem cesserat hostis agro.
Tantùm non lapidem potuissem vera docere,
Clamosas speret nemo docere Scholas.
At De Principiis *alium tamen edo Libellum,*
Fecique ut posset clariùs esse nihil.
In quo Naturam Rationis *ita explico, ut illam*
Nemo non claram diceret atque probam.
Hâc mihi parte fuit victoria cognita cunctis,
Dissimulant aliis vulnera magna locis;
Deficiunt animis sed deficientibus insto,
Culmináque inscendo summa Geometriæ.
Námque parem Cyclum Quadrato publico; necnon
Jactatum Pythii *monstro Porisma* Dei;
Demonstrata priùs, sed non rationibus iisdem,
Sperabam Methodo vincere posse novâ.
Sed nil profeci, densis umbonibus obstant
Cedere quos puduit, Semi-Mathematici.
Ergo meam statuo non ultrá perdere opellam,
Indocile expectans discere posse pecus.
Deinde Librum scribo quem domine dico Rosetum,
Præcipuo densum flore Geometriæ.
Wallisius *contra pugnat; victúsque videbar*
Algebristarum Theiologûmque Scholis.

Et simul eductus Castris Exercitus omnis
Pugna securus Wallisianus *ovat;*
Quem cùm vidissem salebroso insistere Campo,
Stabat ubi Radix densa, molesta, tenax.
Pugna placet, vertor; Numerum licet Infinitum
Temporis in puncto dissipo, sterno, fugo.
Bella mea audisti. Quid vis tibi dicier ultra?
An quam dives, id est, quam sapiens fuerem?
Anne refert quot agros habui, quot millia nummum,
Si percontator fortè rogabit & hoc,
Exiguus mihi fundus erat propriusque relictus,
Quem fratri dono, ductus amore, dedi.
Parva superficies, sed millia multa ferebat
Granorum tritici, nam bona terra fuit.
Longa satis votis Regum; & nisi tota deorsum
Tensa foret Rex nunc Magnus haberer ego.
Ut primùm Belli sensi Civilis odorem,
Et populum ventos vidi agitâsse levem:
Quæro locum studiis, & vitæ commodiorem,
Hinc me Parisios *transferò Rémque meam.*
Quingenta mihi erat numerata Pecunia libra,
Cùm fugiens Patriæ littora linquo meæ.
His alia paulò post accessere ducenta,*
Et simul immensus perpetuúsque dolor.
(Godolphine *jaces; puræ Rationis amator,*
Justitiæ & Veri miles amande, vale.)
Venit & e Patriâ mihi Pensio certa quotannis
* *Bis quadraginta constitit illa libris.*
Deinde redux mihi Rex *concessit habere quotannis*
Centum alias libras ipsius ex Loculis,
Dulce mihi danum. Convicia sperno aliorum,
Quandò Teste Ipso *judicor esse Probus.*
His ego contentus vivo, nec præfero plura,
Quis vellet sanus re minor esse sua?
Rem, si quando lubet, per vestros supputo Sousos,
Ut fiat major: si neque fit satis est;

Per

* Ex Legato *Sido. Godolphini.*
* Ex munere Comitis *Devoniæ.*

Per Maravedisios *numero, videórque beatus*
Crœsos & Crassos *vincere divitiis.*
Ipse meos hosti, Verdusi *Candide, mores;*
Et tecum cuncti qui mea scripta legunt.
Nam mea vita meis non est incongrua scriptis;
Justitiam doceo, Justitiámque colo.
Improbus esse potest nemo qui non sit avarus;
Nec pulchrum quisquam fecit avarus opus.
Octoginta ego jam complevi & quatuor annos;
Penè acta est vita fabula longa mea.

FINIS.

ADDENDA.

AD pag. 191. Tractatus Opticus, in quo ex propriis hypotheſibus Refractiones proſequitur, quem Cogitatis ſuis Phyſicomathematicis (4 Pariſ. 1644 editis) in Opticæ ſuæ Complementum inſeruit *M. Merſennus*; qui ipſum ibi Virum Nobilem & Subtiliſſimum Philoſophum appellat.

Epiſtolæ ad *Carteſium* nonnullæ, quas Tom. 3. Epiſtolarum *Carteſii* videre eſt.

Ad pag. 198. *Giberti Cocquii Hobbes* ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ, ſive Vindiciæ pro Lege, Imperio, & Religione, contra Tractatus *Thomæ Hobbeſii*, quibus Tit. De Cive & Leviathan, 12. Ultraj. 1668.

—— Vindiciæ pro Religione in Regno Dei Naturali; contra *Hobbes* De Cive, cap. 15. Leviathan, cap. 31. Ibid. 1668. 12.

TRINITY COLLEGE
LIBRARY,
CAMBRIDGE